

Komunisti in nadaljnji razvoj

Resolucija 9. kongresa zveza komunistov Slovenije je v delu, ki govori o nalogah komunistov pri nadaljnjem razvoju sistema socialističnega samoupravljanja, nedvoumna in jasna. Nikakršnih odstopanj ne smemo dovoliti od začrtane poti delegatskega sistema.

Vse, kar je bilo na kongresu rečeno o nadaljnjem razvoju našega sistema, potrjuje, da lahko z zaupanjem zremo v prihodnost, kajti zveza komunistov ne bo nikoli popustila pred pritiski, ki želijo omajati položaj delovnih ljudi, ki ga v naši družbi imajo in so si ga izbojevali v narodnoosvobodilnem boju in v povojni socialistični graditvi.

V komisiji za socialistične samoupravne družbenoekonomske odnose in razvoj, v kateri je z razpravami sodelovalo 90 delegatov in gostov, 97 delegatov in gostov pa je oddalo pismene razprave, je bilo delo prežeto z zavzetostjo in veliko idejno-politično enotnostjo vseh razpravljalcev.

Delegati in gostje so v razpravah izražali trdno prepričanje, da bomo premagali sedanje težavne razmere predvsem zaradi privrženosti delovnih ljudi ideji in praksi socialističnega samoupravljanja. V zavesti delovnih ljudi je globoko zakoreninjeno spoznanje, da bi sleherna drugačnata pot, kot je socialistično samoupravljanje, zavrla razvoj slovenske in jugoslovanske družbe in jo potisnila v nerešljiva družbeno nasprotja in krizo. To pa pomeni ostrejši boj proti tehnokratski in birokratski miselnosti, različnim pojavom lokalizma in nacionalizma, sleherni obliki zapiranja v tovarniške, občinske in republiške meje.

V razpravah je bilo izraženo enotno prepričanje, da mora združevanje dela in sredstev ter uresničevanje dohodkovnih odnosov postati prevladujoči način povezovanja v družbeni reprodukciji ter način za pospeševanje razvoja proizvodnih sil in razvijanja samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na enotnem jugoslovanskem trgu kot skupnem interesu vseh delovnih ljudi, povezanih v procesu družbene reprodukcije. Uveljaviti moramo takšno prakso gospodarjenja, da bo samo od prizadevanja dela odvisno uresničevanje razvojnih načrtov in socialne varnosti delovnih ljudi.

Razpravljalci so tudi odločno odklonili sleherni možnost etatične koncentracije deviznih sredstev in odtujevanje pravice delavcev tozdog, da razpolagajo z devizami. Sedanje in dolgoročno rešitev problema likvidnosti lahko razrešimo le z akcijo delavcev v organizacijah združenega dela in v samoupravnih skupnostih in s planiranjem ter združevanjem dela in sredstev za uresničevanje izvozno usmerjenih projektov. Zlasti pa morajo delavci v temeljnih organizacijah združenega dela odločiti o celotnem dohodku in obvladovati tokove dinarskega in deviznega poslovanja.

Izvozno usmerjenost bo mogoče uresničevati le na podlagi dolgoročnega dohodkovnega povezovanja v vseh odnosih delovne, proizvodne in interesne povezanosti organizacij združenega dela. S skupnim ustvarjanjem in razporejanjem deviznega priliva na dohodkovnih osnovah med vsemi organizacijami združenega dela, ki sodelujejo v izvozu, še posebej pa dobaviteljev surovin in reprodukcijskih materialov, je treba zagotoviti pospešen izvoz proizvodov višje stopnje predelave ter premagati tranje reprodukcijskih verig.

V komisiji so poudarili, da je vpliv delavcev v združenem delu tudi pri odločanju o razvoju in sredstvih za razširjeno reprodukcijo še vedno premajhen. Najbolj uspešna je tista naložba, ki je tudi inovativna. Take naložbene odločitve pa lahko uspešno oblikujemo le samoupravno povezano delo, ustvarjalnost proizvodnih delavcev, inženirjev, znanstvenikov in poslovnih delavcev, ki vključujejo tudi odgovornost do delavcev in do lastnega okolja.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Jaro Novak

Če bi pustili, da bi stvari tekle same po sebi...

V obdobjih, ko smo prisiljeni bolj varčevati kakor trošiti, so pritiski za varčevanje na nekaterih oddelkih družbe bolj občutni kakor na drugih. V dobronamerni preproščini brez mnogo razmišljanja smo tedaj pripravljeni omejiti vse, kar se na prvi pogled kaže zgolj kot poraba. Med take dejavnosti, ki jih radi prikazujemo kot nenehno finančno breme, brž uvrstimo oblike in sredstva obveščanja v združenem delu, čeravno smo v vseh družbenih dokumentih proglasili to kot dejavnost posebnega družbenega pomena.

Prvi varčevalni refleksi v organizacijah združenega dela, zanimivo, marsikdaj prihaja s strani tistih, ki so pod zakonskim določilom, da morajo zagotoviti obveščanost, to pa so (poleg drugih) poslovodni organi. Nastopajo z zahtevami po zmanjšanju naklade časopisa, po krčenju obsega in omejevanju pogostnosti izhajanja. Vse, kar ne služi kot neposredno

uporabno gradivo za odločanje, postane odveč – ugotavljamo, da to tudi in celo prav zaradi tega, ker tudi sicer vloga časopisa v združenem delu ni pravilno pojmovana in ker časopis večkrat sam ni pravilno vključen v tokove komunikiranja in sporazumevanja, ampak je večkrat zgolj lepotni dodatek in izkaznica demokratičnosti ali prestiža firme. Kjer so časopisu dode-

liti samo to vlogo, zanj res ni škoda, če ga pobere prva stabilizacijska zmrzal.

Kakor pa je treba vsa ta prizadevanja razumeti kot dobronamerna, so vendarle, kjer pride do nasilnega ukrepanja, glede na svoje posledice zgrešena.

Tehnologija časopisa in varčevanje

Časopis, če ga opazujemo kot izdelek industrije, kot multiplicirani original, ima vse lastnosti serijskega proizvoda, ki ima svoje tržišče in temu ustrezne zakonitosti. Hkrati s tem pa ima časopis tudi svojo duhovno vsebino. To ni samo vsebina tisti hip objavljenih sporočil, ampak se ga držijo tudi vse večšine vseh strok, ki sodelujejo pri nastanku tega proizvoda, tako njegove vsebine kakor materialne substance. Prvi izvod, oziroma

ma predloga oziroma unikat pri tem nosi stroške vse te duhovne vsebine, vseh večšin, ne glede na količino kopij oziroma izvodov. Fiksni stroški so vezani za predlogo in ta bi bila kot unikat na tržišču silno draga, praktično nedostopna. Ker je proizvod proizveden serijsko, se fiksni stroški, torej cena za »duhovno vsebino«, porazdelijo po kopijah – kolikor več jih je, toliko cenejša je posamezna. Surovina za izdelavo posameznega izvoda – papir in barve je v primerjavi s fiksnimi stroški zelo poceni – vsaj do nedavnega je bilo tako.

Razumljivo je, da bodo majhne naklade v primerjavi z množičnimi zelo drage, ker v strukturi cene sta papir in barva kot variabilna stroška zelo majhna. Ena od mnogih prednosti velikih sistemov, kakršnen je Mercator, je zato tudi v tem, da ti sistemi omogočajo zaradi sorazmerno visoke naklade časopisa nizko ceno posameznemu izvodu, ki ga plača tozdog, s pogojem, da so vsi izvodi iste predloge (originala). Ko bi na primer natisnili enako število izvodov, vendar pa bi bili to različni časopisi posameznih tozdogov ali delovnih organizacij, bi se stroški, ko bi jih sešteli, podneseterili. (Vprašanje o tem, ali je za en sam in enoten časopis tudi vsebinsko opravičilo, je druga stvar – je vprašanje o tem,

(Nadaljevanje na 3. strani)

Z 8. seje poslovodnega sveta SOZD Mercator

Vesna Bleiweis – Center za obveščanje

Akumulativnost v sozdu pada

Kopica dogovorov komercialne narave, nekaj maledga o sodelovanju TOZD in DO pri zagotavljanju kadrov za Irak – poslovni rezultati SOZD v letu 1981 pa kot da niso pomembni ali primerni za resno oceno poslovodnega sveta, ki se je sestel 22. aprila 1982 v Ljubljani

Nekoliko zajedljiv začetek komentarja k dogovorom in stališčem, sprejetih na 8. seji poslovodnega sveta, še ne pomeni, da bo tudi nadaljevanje tako, saj vedno znova ugotavljamo, kako pomembna je naša skupna politika. Torej velja tudi za poročevalca, da je vse dobro, če je konec dober pa čeprav je konec ob 15. uri. Maratonska seja bi lahko dejali, maratonska pojasnila, maratonsko pričevanje za enostavne zadeve, maratonska ugibanja o tem in onem.

In konkretno? Dogovor o sofinanciranju SOZD Mercator dveh polnilnic olja v višini 4.500.000 din – pogoj redna in povečana oskrba Mercatorja. Dogovor o preskrbi s kavo in zagotavljanju sredstev za njeno. Dogovor o sporazumu za embalažo – spremembe in dopolnitve sprejeti takoj in obvestiti Poslovno združenje trgovine SRS, da so sprejete. Dogovor o načinu in postopku za sprejem besedila samoupravnega sporazuma o trajnem združevanju dela in sredstev za skupno poslovanje med trgovskimi organizacijami združenega dela, združenimi v SOZD Mercator,

n. sub. o. in proizvodno organizacijo. Dogovor o zagotavljanju obratnih sredstev za financiranje naročene proizvodnje nekaterih pomembnejših proizvodov za oskrbo trgovine (po domače: avansiranje naročene proizvodnje) in sprejeto stališče, da delovna skupina pripravi konkreten predlog.

In še konkretnije? Škripa metodologija za ugotavljanje skupnega prihodka med OZD na debelo in drobno v sestavu SOZD Mercator. Tako ugotavljajo prizadeti. Kaj bo ugotovila posebna, imenovana delovna skupina za pripravo sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o trajnem poslovanju in združevanju dela in sredstev med organizacijami na debelo in drobno v sestavu SOZD Mercator? Za lajšanje njegove dela morajo prizadete OZD posredovati predloge za spremembe.

Poslovodni svet je podprl predlog komisije za ugotavljanje upravičenosti do črpanja solidarnostnih sredstev skupne porabe, Na podlagi tega predloga bodo sredstva za regres za letni dopust pre-

Mercator

GLASILO DELAVCEV IN ZDRUŽENIH KMETOV

Leto XIX Ljubljana, maj 1982 št.: 5

jele naslednje organizacije: obe Tovarni mesnih izdelkov, M-Nanos, TOZD Trgovina Rakek, in M-Hoteli gostinstvo, TOZD Sremič, ki bodo delno prejele tudi regres za prehrano med delom. O predlogu bo dokončno odločal delavski svet SOZD, ki bo odločal tudi o pogojih, pod katerimi bodo navedene organizacije vrnile sredstva.

Počitnice se bližajo. Objekti, ki smo jih kupili iz združenih sredstev – Cres, Kanin – bodo pripravljene za bivanje do 25. maja. Razpored koriščenja je pripravljen po uporabnikih – delovnih organizacijah, o vsem bodo uporabniki objektov pravočasno obveščeni.

Padanje akumulativnosti v SOZD – osnovna ugotovitev poročila o poslovnih rezultatih SOZD v letu 1981 pa razen splošnih ugotovitev, da je povsod tako in da je v trgovski dejavnosti edino to mogoče, ni bila deležna posebnega komentarja. Zakaj bi se s tem ukvarjal nestrokovni poročevalac?

V tej številki

- Nekaj prispevkov v zvezi s kongresom zveze komunistov Slovenije str. 2
- Grafična ponazoritev osnovnih postavk bilance in primerjave str. 2
- Komentar k 5. zasedanju delavskega sveta SOZD str. 3
- Razprava o obveščanju in varčevanju ter o časopisu sozda str. 3
- O poslovanju novega blagovnega centra po otvoritvi str. 4
- Vrhniški tozdog leto po združitvi str. 4
- Velika anketa z našimi kmetijci o novi davčni politiki str. 5
- Združevanja za surovinsko bazo tovarn mesnih izdelkov str. 6
- Nanosove vesti str. 7-9
- Mercator v SV Sloveniji str. 10
- Mercator v Iraku str. 11
- Mercator v Posavju str. 12
- Mercator v Savinjski dolini str. 13
- Sodelovanje s poslovnimi partnerji str. 14-15

V januarski številki Mercatorja smo pisali o podpisu samoupravnega sporazuma o združevanju dela in sredstev in o skupnih vlaganjih za prenove in povečanje prašičerejske farme v Novi Topoli, ki sta ga podpisala banjaluški sozdog AIPK Bosanska krajina in ljubljanski Mercator. Prvi rezultati podpisa so že tu: v sredo, 19. maja sta tovarnjaka – hladilnika pripeljala prvo količino, 300 svinjskih polovic, približno 10 ton mesa. Foto Matjaž Marinček

Nekaj usmeritev 9. kongresa ZKS

Povzetki iz dokumentov

Komunisti in nadaljnji razvoj

Nadaljevanje s 1. strani

Pri preverjanju planskih nalog in usmeritev ter njihovem usklajevanju s cilji in možnostmi razvoja se moramo zavzeti tako za dosledno preprečevanje trošenja nad možnostmi in opiranja razvoja na razpoložljiva sredstva, kakor tudi za pospešeno združevanje dela in sredstev in njihovo usmerjanje v skupno dogovarjanje prednostne naložbe in programe. Odločneje bomo izkoriščali možnosti pospešenega razvoja v proizvodnji hrane, v izvoz usmerjenih proizvodnih programov, v turizmu, drobnem gospodarstvu ter ustvarjali pogoje za učinkovito ustvarjalno zaposlovanje, zlasti mladih, strokovno usposobljenih kadrov.

Komisija je poudarjala nujnost pospešenega razvoja kmetijstva, pri čemer naj postanejo prizadevanja za boljše in intenzivnejšo obdelavo zemlje sestavni del delovanja socialističnih zavestnih sil. Vse bolj je čutili potrebo po dejanskem podružbljanju kmetijske proizvodnje, kar bo okrepilo ekonomsko in socialno varnost kmetov. Z vsemi obdelovalnimi zemljišči moramo skrbno in intenzivno gospodariti in jih varovati pred družbeno in gospodarsko nesmotno porabo v druge namene. Z ustrezno družbeno in gospodarsko dejavnostjo, s posegi v urejanje prostora in z uporabo ustreznih agrotehničnih sredstev je zato treba vplivati na organizirano pridobivanje novih obdelovalnih površin, stalno izboljševanje rodovitnosti zemlje in intenzivnost gospodarjenja na zemlji v zasebni in družbeni lasti.

Razpravljalci so s svojimi razpravami ustvarjalno prispevali k opredeljevanju kratkoročnih in dolgoročnih nalog za uveljavljanje družbenoekonomskih ter družbenopolitičnih odnosov na samoupravni podlagi, hkrati pa izrazili enotno voljo delavcev iz svojih delovnih okolij, da je treba še bolj dosledno vztrajati pri uresničevanju politike zveze komunistov, je v poročilu o delu komisije za socialistične samoupravne družbenoekonomske odnose in razvoj poudaril Ivo Marenk.

Poudarki iz resolucije 9. kongresa

Uresničevanje ustave ostaja temeljna smer in izhodišče boja

zveze komunistov Slovenije za osvoboditev dela.

Zavedamo se, da ne smemo samozadovoljno vztrajati pri doseženem, ker so za utrjevanje odločilne vloge delavca pri ustvarjanju nujne družbene spremembe in ustvarjalno vprašanje novih spoznanj v našo družbeno prakso.

Probleme in težave smo sposobni obvladovati, a biti moramo dosledni pri uresničevanju naših strateških opredelitev: samoupravljanja kot enotnega sistema družbenoekonomskih odnosov; odločilne vloge delavskega razreda in delovnih ljudi pri upravljanju družbe; svobode, enakopravnosti ter bratstva in enotnosti vseh narodov in narodnosti Jugoslavije.

Pri premagovanju sedanjih gospodarskih težav se moramo opreti predvsem na lastne sile. Izrabiti moramo ogromne notranje rezerve, ki jih imamo v naravnih bogastvih, v proizvodnih in delovnih zmogljivostih združenega dela in v socialističnih samoupravnih družbenolastniških odnosih. Te rezerve ima sleherni celica in skupnost združenega dela in sleherni krajevna in družbenopolitična skupnost. V njih so veliki dodatni viri za povečevanje družbenega proizvoda in za povečevanje družbene produktivnosti in za vse bolj učinkovito uporabo sredstev tekoče in razširjene produkcije. Njihova ustrezna gospodarska izraba je odločilna za to, da uspešno in učinkovito premagamo sedanje gospodarske težave brez večjih gospodarskih in družbenih pretresov in da čimprej preidemo k razgibanemu in pospešenemu gospodarskemu razvoju na trdnih gospodarskih in družbenih temeljih socialističnega samoupravljanja.

Znanstveno-raziskovalno in izobraževalno delo morata spodbujati in se vključevati v uresničevanje sprotnih in razvojnih nalog združenega dela in celotne družbe, širiti in odpirati poti za humanizacijo dela in življenja, za bogatitev kulturnega ustvarjanja delavcev in delovnih ljudi ter prispevati k osvobajanju dela in človeka. Uspešno uresničevanje teh usmeritev in ustvarjanje večjega dohodka na podlagi bolj kakovostnega dela in proizvodnje je tudi pogoj za izboljšanje življenjskega standarda in socialne varnosti delovnih ljudi in občanov.

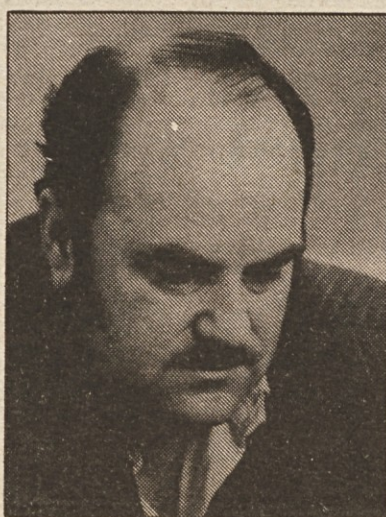
Razprava Darka Marjetiča za kongres CK ZKS

V srednjeročnem planu 1981-1985 je kmetijstvo prednostna panoga, ki je sorazmerno pozno dobila ustrezno podporo.

Kmetijstvo je v Posavju pomembna gospodarska panoga, saj se z njo ukvarja približno 30% prebivalstva, deloma kot čisti kmetijski proizvajalci, deloma kot kmetijski proizvajalci in delavci v drugih gospodarskih panogah (mešana gospodarstva). Prirodne danosti za kmetijsko proizvodnjo v Posavju so zelo heterogene. Kmetijska proizvodnja v Posavju je začetna in se razvija na osnovi prirodnih danosti, in to predvsem v živinorejski proizvodnji, sadjarski in vinogradniški proizvodnji.

Iz množice nalog in problemov v kmetijskih proizvodnjah želim nakazati le nekatere, v katere moramo vložiti velike napore, da jih kar najhitreje razrešimo, povečamo proizvodnjo na dohodkovnih osnovah in s tem uspešno uresničimo in presežemo postavljene plane.

V živinorejski proizvodnji opažamo v zadnjih letih, posebno v preteklem in sedanjem, tako pri reji živine, predvsem pa pri prirerji mleka in mesa, da ne napredujemo

Darko Marjetič, M-Agrokombinat Krško, delegat na kongresu ZKS. Foto: Jože Rozman

tako, kot smo si začetni in kakor nam dopuščajo naravni pogoji, ampak ugotavljamo, da rahlo nazadujemo, kljub temu da smo proizvodnjo organizirali na strokovni podlagi, vložili znatna finančna sredstva in delo, nas osnovni dolgoročni dohodkovni povezovalja. Ni znamenj o zmanjšanju staleža živine, toda necnotni tržni pogoji na jugoslo-

vanskem tržišču povzročajo, da je na našem proizvodnem področju znaten odliv živine mimo organiziranega odkupa v druga sosednja področja, kjer so tržni pogoji bistveno drugačni.

Delovne organizacije, TOK in zadruga, organizatorji proizvodnje in odkupa, spoštujete sporazum Živinorejske poslovne skupnosti, veljaven za Slovenijo, saj so podvržene kazenskim sankcijam. Postavlja se vprašanje, kako lahko prihaja do takšnih anomalij, ki povzročijo zmedo v proizvodnji in preskrbi prebivalstva.

Kako lahko opravičujejo na tako kratkih relacijah tako različne kalkulacije? Pri vseh teh pojavih je pospeševalna služba nemočna, medseboj sklenjene obveznosti na dohodkovni osnovi pa nične, saj je druga ponujena odkupna cena veliko večja in vabljuješa od ugodnosti v obliki stimulacije, premij ter drugih.

Razdrobljenost parcel, proizvodnja krmilnih rastlin v hribovitih in drugih, za intenzivno proizvodnjo manj primernih površin, ter znatna vlaganja v preusmeritev kmetij, predvsem za proizvodnjo mesa in mleka, omogočajo ob spoštovanju tržnih razmer znatno proizvodnjo. Omenjeni negativni pojavi pa tako neugodno vplivajo na to proizvodnjo, da v njih ni zaslediti povečane produktivnosti, prihaja celo do opuščenja proizvodnje. Stanje, kakršno je, je zaskrbiljujoče, morda že kritično, posledice bodo vidne kasneje.

Ob sedanjih neurejenih tržnih razmerah organizatorji proizvodnje - DO in TOK - na področju Posavja izgubljajo zaupanje proizvajalcev, tudi tisti, ki so dolga leta izkazovali lojalnost do organizirane proizvodnje in zadrugištva. Pri tem ne mislimo, naj se ta problematika rešuje s cenami, saj se zavedamo in priznamo, da rezerve še vedno obstajajo. Več vsekakor ni mogoče narediti z dogovarjanjem, toda ne z dogovarjanjem na ozkem področju ali v eni republiki, pač pa mora dogovarjanje zajeti celotno jugoslovansko tržišče, dogovore spoštovati, kršitelje pa kaznovati.

Kmetijska proizvodnja v Posavju se razvija po začetni usmeritvi in je dosegla zadovoljive rezultate, tako v družbeni, kot v kooperacijski proi-

zvodnji. Pozornost je usmerjena v povečan obseg proizvodnje v obeh sferah, za zadovoljevanje potreb po hrani prvenstveno na jugoslovanskem trgu in povečan izvoz. Povečana proizvodnja in s tem boljši rezultati pa so vezani na zadovoljivo preskrbo z reprodukcijskimi materiali in rezervnimi deli. Zelo velik del kmetijske proizvodnje služi izključno za preskrbo domačega tržišča, del pa tudi za izvoz. Proizvodnja reprodukcijskih materialov je deloma vezana na uvozne komponente. Za tako proizvodnjo pa se od proizvajalcev hrane zahtevajo združevanja deviz in ustrezne devizne pravice. Za del te proizvodnje se združujejo devizna sredstva na ravni republike, dokaj nejasnosti pa je glede nekaterih proizvodnih (zagotavljanje uvoznih komponent za močna krmila). V večini primerov ustvarjena devizna sredstva in devizne pravice ne zadoščajo za pokrivanje potreb reprodukcijskih materialov za družbeno proizvodnjo, kooperacijska in ostala kmetijska proizvodnja pa ostaja neoskrbljena, zaradi česar se proizvodnja zmanjšuje. Teh problemov tudi v okviru reprodukcijskih celot največkrat ni mogoče razrešiti. Podobna je oskrba z rezervnimi deli, če odmislimo oskrbo z rezervnimi deli za vso mehanizacijo, ki je na našem področju. Tem problemom moramo takoj svetiti vso skrb, saj nam zelo močno vplivajo na uresničevanje postavljenih planov.

Ti in ostali problemi v kmetijski proizvodnji od nas terjajo, da smo do proizvodnje hrane bolj pozorni. Z administrativnim poseganjem v ekonomske zakonitosti pri proizvodnji hrane lahko sprožimo niz drugih mehanizmov, ki vplivajo na količinsko proizvodnjo hrane, hkrati pa vplivajo tudi na druge dejavnike kakor so povečano povpraševanje po hrani v trgovini, opuščanje priložnostne proizvodnje hrane za samooskrbo, opuščanje nekaterih proizvodnih, na šolanje kadrov, strokovno izobraževanje in drugo.

Zavzeti se moramo, da bomo delavci in kmetje zastavljene naloge uresničevali načrtno, organizirano in učinkovito ter pri tem upoštevali gospodarska merila, ki omogočajo povečanje produktivnosti dela in učinkovitosti pri uporabi sredstev.

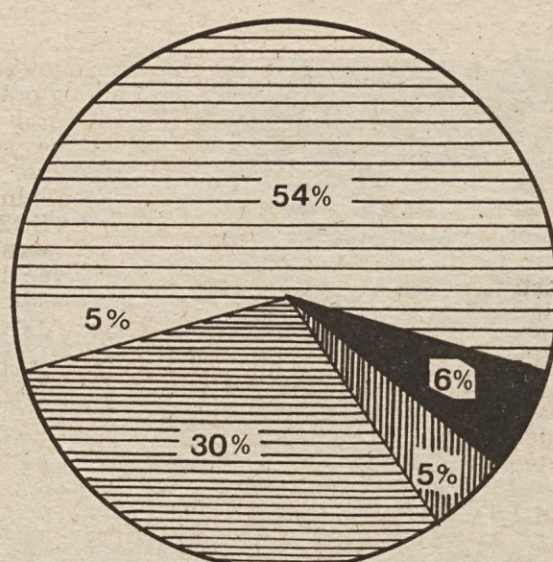
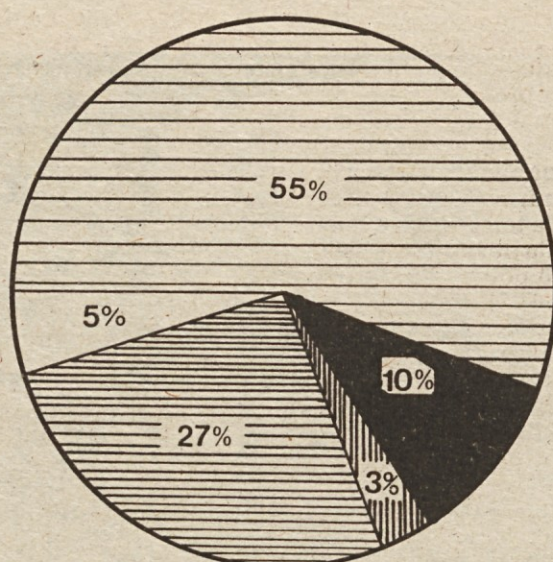
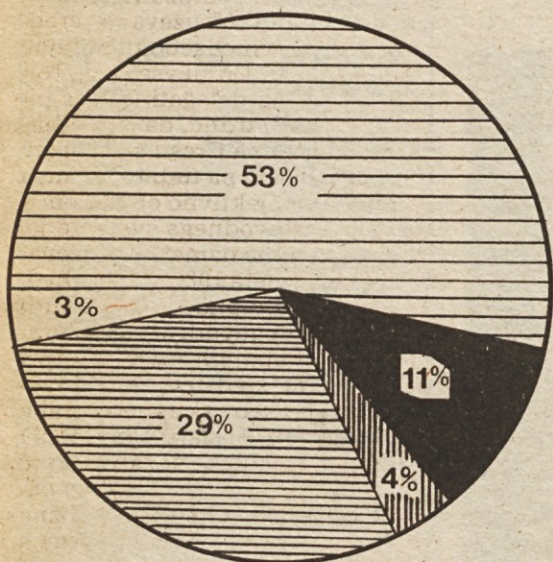
Celotni prihodek SOZD Mercator

Primerjava po dejavnostih v letih 1979, 1980 in 1981

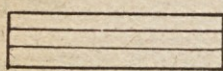
1979

1980

1981

LEGENDA

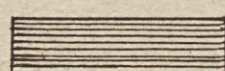
TRGOVINA NA DROBNO

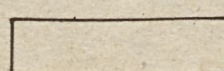
ZUNANJA TRGOVINA

INDUSTRIJA

TRGOVINA NA DEBELO

KMETIJSTVO, GOST. IN STORITVE

Zakon o enotni klasifikaciji dejavnosti (Ur. list SFRJ št. 6/76), ki ga je sprejela skupščina SFRJ v letu 1976 in je začel veljati v letu 1977, je z registrom organizacij in skupnosti na novo opredelil od statističnih organov določene dejavnosti v vseh obstoječih gospodarskih in negospodarskih organizacijah in skupnostih. Tako so od leta 1977 dalje razvrščene organizacije združenega dela po osnovni dejavnosti temeljnih organizacij združenega dela, upoštevajoč ustavno načelo, da so temeljne organizacije združenega dela osnova vseh oblik združevanja. Ta dejavnost pa je pri posamezni OZD registrirana po pretežni dejavnosti.

Namen našega prikaza je strniti večletno spremljanje dejavnosti po sistemu »čistih dejavnosti« t. j. spremljanje vseh organizacij v sestavljeni organizaciji združenega dela SOZD Mercator po dejansko opravljenih dejavnostih: npr. trgovina na debelo, trgovina na drobno, gostinstvo itd. Omenjeni podatki so zajeti iz rednih mesečnih statističnih poročil, katere nam dostavljajo vse OZD. Zbir vseh teh podatkov nam kaže strukturo celotnega prihodka v SOZD Mercator v letih 1979-1981 po sistemu »čistih dejavnosti«. Hvastija Kancijan

Naš uredniški credo

Jaro Novak

Če bi pustili, da bi stvari tekle same po sebi...

Nadaljevanje s 1. strani

ali se v takem časopisu vse te organizacije tudi najdejo, odnosno ali poskrbijo za to, da razpoložljivi medij tudi izkoristijo).

V centru za obveščanje Mercatorja smo izračunali (osnova je izdaja za oktober 1981), da bi nas polovico manjša naklada časopisa »Mercator« (takrat bi bilo to 5800 izvodov) stala le za okoli 1,4 milijona manj – pri ceni 173.962 dinarjev. Pri tem bi, denimo, tozd X, ki je imel dotlej naročenih 100 izvodov in zanje plačal po 15 dinarjev, pri 50 izvodih plačal 27,63 din za izvod. Naklada 100 izvodov ga je stala 1500 din, polovico manjša naklada pa 1381,50 dinarja. Pri tako minimalno privarčevanem znesku pa se mu je vsaj za polovico zmanjšal učinek časopisa, če učinek merimo tudi s številom izvodov, ki seveda opravljajo določen vpliv na naslovnike.

Veliki sistem sozda torej tudi tu deluje s svojimi ugodnostmi za posamezno članico, ker se ujema z ekspanzivno naravo časopisa kot serijskega proizvoda sodobne tehnologije obveščanja, ki je prirejena množičnim potrebam, kar največjemu tržišču.

Varčevanje in pogostnost izhajanja

Eno temeljnih spoznanj v okviru komunikacijskih teorij je, da je sporazumevanje kot cilj komuniciranja toliko verjetnejše, kolikor pogostejši so stiki med komunikatorji, kolikor bolj redno učinkujejo informacije. Kolikor manj časa so komunikacijski tokovi prekinjeni, toliko manj neznank je pri sporazumevanju. Zatorej časopis, ki je bil na primer doslej mesečnik, ima veliko manj izgledov na svoj vpliv, če bo pričel izhajati na četrtletje. Prednost pred mesečnikom ima štirinajstdnevnik, pred njim tednik. Pri tem ne moremo spregledati še enega dejavnika – ta pa je odločilen adut v sodobnih potrebah po obveščeni – to je sprotnost, hitrost, takojšnost informacije. S tega vidika sleherni komunikator mora težiti h kar največji pogostnosti, ki je jamstvo za snemanje dogajanja. Imanentna lastnost komunikatorja je težnja po pojavljanju – to je v sami naravi pojma obveščeni.

Odločitev za varčevanje na škodo pogostnosti izhajanja nekega časopisa ni le korak nazaj v videzu neke službe za obveščanje, ampak je pri tem nastala veliko hušja škoda, saj je časopis z izgubo kontinuitete svojega delovanja zapravil svoj učinek. (Tu govorim o učinku, ki je podan s samo tehnologijo, ne glede na vsebino sporočil). Tak časopis se odreja če dosežena prispevka k odpravljanju nereda, kaosa, entropije. Nič ne varčuje, kdor obvešča samo poredko, kajti obvešča le navidezno. Kakor v vseh življenjskih izkušnjah velja tudi na področju obveščanja spoznanje: če pušiš, da stvari tečejo same po sebi, se neizogibno pokvari. Opuščanje vpliva ima nepopravljive, usodne posledice, četudi je to zmanjšanje utrjevanja pripadnosti nekim ciljem in odnosom, ki se reproducirajo na straneh dobrega časopisa.

Varčevanje in obseg časopisa

Če govorimo o obsegu časopisa, ne govorimo o takšnem, ki ga naredijo obsežnega dolgi prispevki, marveč o takem, ki je obsežen pri pogojih, da so prispevki kratki, jedrnat in zato številni.

Edini, s stališča matematike utemeljen varčevalni ukrep bi bil zmanjševanje obsega časopisa. Takoj na začetku tega spisa smo ugotovili, da je original tisti, ki nosi največje in hkrati fiksne stroške. Krčenje originala pomeni prihranek pri ceni, ki jo formirajo storitve strok, ki sodelujejo kot tvorec duhovne vsebine časopisa

– od novinarjev in sodelavcev do stavcev in fotolaborantov.

To je finančni prihranek. Vendar pa je obseg časopisa tudi nekaj, kar je pogojeno: veliki sistem, ki prinaša prednosti pri nizki ceni posameznega proizvoda, pri formiranju obsega časopisa deluje ravno nasprotno – terja ekspanzijo. Moramo namreč upoštevati naravo sodobne organizacije združene dela, katere funkcije so mnogotere, navznoter in navzven. Funkcije in odnosi ne izvirajo samo iz položaja OZD v družbi, samo iz poslovanja, ampak že iz samega dejstva, da so v njej zaposleni ljudje in se v njej prepleta brez števila odnosov – izhajajo iz samega položaja delavca in iz njegovega vzpostavljanja odnosov z drugimi, preko upravljanja, združevanja, zadovoljevanja različnih potreb.

Če naj časopis opravlja svojo informativno politično vlogo, če naj z informiranjem tudi formira, mora zajemati, sproti in redno, kolikor mogoče te odnose v njihovi celovitosti. V organizmu časopisa mora biti ponovljen živi organizem vse organizacije združenega dela, kateri je namenjen. Pa ne samo to – v časopisu morajo biti tisti, katerim je namenjen, tudi sami prisotni kot soustvarjalci, mora biti njihova javna tribuna, kakor radi rečemo (pri tem pa večina velikih časopisov goji posebne rubrike, kamor pišejo bralci, kakor vrtičke za laike, geto za neprofesionalce, v isti sapi ko pišejo o podružbljanju obveščanja).

Svoj delež k obsegu prispeva tudi način poročanja v časopisu, saj se od tega medija ne pričakuje, da objavlja nevtralne podatke, ampak da dogajanje nekako rangira, tako kakor filmska kamera od kadra do kadra prinaša različne plane, od splošnega do detajla. Pričakuje se, da so podatki in dejstva tudi primerno osvetljeni, komentirani, selekcionirani itd. Vse to prispeva tudi k obsegu časopisa.

V sozdu so ti naštetih dejavniki še pomnoženi s številom članic, z njegovo razprostranjenostjo in številom vključenih panog in še z marsičem. Pri tem je vsakemu laiku jasno, da časopis sozda ne more zajeti celovitosti dogajanja na štirih straneh mesečno, saj ga ne pokrije niti 16 strani. Varčevanje pri obsegu je torej vedno na račun nekoga. Nihče pa ne vidi rad, da je to on.

Obveščanje za odločanje in vloga časopisa v sozdu

Treba je pritrditi nekaterim družbenim teoretikom, da na ravni sozda ne more biti primarnih oblik obveščanja – obveščeni o tem, kar morajo vedeti samoupravljalci za kakovostno odločanje, so dolžni zagotoviti organi OZD na temeljnih organizacijskih ravneh. Vendarle pa ne more povsem držati, da na ravni sozda pa ni nikakršnih nujnih oblik informiranja in da organi sozda zanje niso dolžni poskrbeti. SOZD ni abstraktum (červavno bi se včasih

kdo rad tako vedel). V vseh zadevah, ki družijo članice sozda, nekdo mora obveščati, pa ne le informirati, ampak tudi formirati. Sodim, da je časopis idealna oblika, ki je po svoji fakturi takšna, da ustreza potrebam integracij. V dobrem časopisu se vse gradivo o dogajanju zbira, selekcionira, rangira, spravi v medsebojno sorazmerje in s tem že samo po sebi tudi komentira ter tako nastane neka organska zgradba, na nivoju jezika reproducirana organizacija združenega dela. Ta zgradba se nato multiplikira in ponudi slehernemu članu, pripadniku sozda.

Manjka samo še en, pa zelo odločilen pogoj, da je ta pripravljen tisto, kar je na ta način nastalo, tudi prebrati.

Pri časopisu sozda pa je treba upoštevati neko načelo, na katero na primer v politiki časopisa neke delovne ali temeljne organizacije ni treba tako paziti: to, kar je splošnega, mora prihajati na dan preko individualnega. Nobena organizacija, noben sistem ne more dolgo vzdržati, če posebno, individualno, ne najde v njem svoje uresničitve. Časopis sozda so torej artikulirani interesi oziroma prispevki njegovih tozdov in delovnih organizacij, vseh, ki so v njih viri obveščanja – od organov samoupravljanja preko predstavnikov osnovnih organizacij DPO do posameznih delavcev – v okviru in v imenu skupnih ciljev in zadev.

Bolj ko se bo splošnost uveljavila preko artikuliranega nastopa individualnega, bolj bo pristna in živa.

Iz dela organov sozda

Delavski svet SOZD – 13. 5. 1982

Vesna Bleiweis – Center za obveščanje

Solidarnost, planiranje, poslovnost, sodelovanje, rekreacija – osrednje teme

S petim zasedanjem delavskega sveta ima ta organ za seboj časovno polovico mandata, ne pa še polovico opravljenega dela, ki ga čaka v zvezi z uresničevanjem planskih aktov. Nekaj je ostalo še iz plana za leto 1981, za leto 1982 pa je še nekaj časa.

Solidarnost – da, vendar kje, kdaj in zakaj? Prav gotovo tam, kjer poslovni rezultati niso posledica slabega gospodarjenja, neposlovnosti, slabega vodenja in drugega, kar sodi pod pojem slabo. V temeljnih in delovnih organizacijah razčistimo stališča do solidarnostnega združevanja sredstev skupne porabe in pogoje za dodeljevanje teh sredstev tistim, ki se že nekaj let pojavljajo kot porabniki teh sredstev in katerim iz leta v leto prelagamo plačilo obveznosti. Povsem utemeljen je predlog, ki ga je na zasedanju predlagala delegatka Mercator-Embe, da se tovarnoma mesnih izdelkov odpiše obveznost vračila sredstev, ki sta jih organizaciji prejeli v preteklih letih. Odločitev je seveda v pristojnosti tistih, ki so sredstva zagotovili.

S sprejetjem oziroma potrditvijo sanacijskega programa Mercator-Nanosa, tozda Tovarna mesnih izdelkov v Postojni, in variantnim sklepom o načinu pokrivanja izgube te temeljne organizacije se je ponovno izrazila solidarnost vseh članic sozda, predvsem pa dejstvo, da je le velika asociacija združenega dela sposobna blažiti posledice systemske neurejenosti ali pa tudi urejenosti – kakor vam je ljubše. Iz razprave o pokrivanju izgube te temeljne organizacije pa se mi zdi zanimivo stališče delegatov Mercator-Hoteli gostinstvo, in sicer: sredstva za pokrivanje izgube prispevamo v obliki nepovratnih sredstev, če se tako odloči tudi

delovna organizacija oziroma temeljne organizacije v sestavi Mercator-Nanosa.

Tema »planiranje« ne pomeni samo obravnavo ocene potreb po spremembah in dopolnitvah srednjeročnega plana SOZD Mercator, temveč predvsem potrebo in dolžnost oceniti tisto, kar smo v preteklem planskem obdobju uspeli uresničiti. Le skopo nizanje poslovnih rezultatov, predstavitev razlogov za odstopanje od planiranih, je odločno premalo, da bi bil motiviran organ, kakršnen je delavski svet sestavljene organizacije, za širšo, poglobljeno razpravo, navsezadnje tudi na temo delitve dela v SOZD. Ta tema je navedena le primeroma, da ne bo zmote, češ, je še več drugih pomembnejših in nujnejših zadev. Iz poročila Delovne skupnosti SOZD o delu v preteklem letu so delegati MIP izluščili nekaj nejasnosti v zvezi z ekonomsko-propagandno dejavnostjo. Kaj in koliko so bile njihove ugotovitve upravičene, bo pokazalo posebno pojasnilo, ki ga mora propagandna služba pripraviti v pisni obliki.

Združujemo sredstva za meso

Sovlaganje v izgradnjo prašičje farme Cven II pomeni zagotovitev oskrbe s prašičjim mesom. Doba prašičev – 10.000 komadov letno, bo pričela teči leta 1984, predhodne dobave manjših količin pa

pričnejo teči že v letošnjem letu. Za zagotovitev navedenih količin bo Mercator namenil 40.000.000 din lastnih in bančnih sredstev. Če seštejemo vse količine in pridamo še tisto, kar naj bi proizvedli v lastnih obratih, bo morda naposled dovolj izbire mesa tudi v Mercatorjevih trgovinah. Pospešena prizadevanja za zagotovitev lastne surovinske baze v SOZD Mercator in to, da je tudi dejavnost kmetijstva, ne samo zaradi trenutno aktualnih »zelenih planov« prišla do večje veljave, nedvomno dokazuje, da smo v sestavljeni organizaciji potrebovali tudi delavce – profesionalce s tega področja.

Napake... napake, take in drugačne, so botrovale zavrnitvi predloga akontacijskih stopenj za razporeditev skupnega prihodka med organizacijami na debelo in drobno v SOZD Mercator v letu 1982. Ker pa vsak, ki dela, tudi greši, je treba to obravnavati kot objektivni pojav.

Na kakšni osnovi sodelovati? Na osnovi združevanja dela in sredstev ali ...?

Za posle in njihov obseg v Iraku vemo. Vemo tudi, da so pomembni za SOZD kot celoto. Ugibamo pa, kako naj jih uredimo, samoupravno in sporazumno, tako, da bo vsem prav. Po enem mnenju na osnovi združevanja dela in sredstev, po drugem pa enostavno in preprosto z delitvijo dobička, po vnaprej dogovorjenih merilih. Merilo za delitev dobička pa je število delavcev oziroma njihov oseben dohodek v Iraku, ki s soglasjem delovne (temeljne) organizacije opravlja delo v Iraku. Zavedamo se, da je komentar k tej temi sila poenostavljen in nepoglobljen, zato

Časopis v sozdu potemtakem mora biti medij, preko katerega se posamični interesi, soočeni in vzporedno z drugimi, enakopravno pojavljajo in kot celota časopis postane njihova sinteza. S tašnim izhodiščem uredniške politike, če ga uspemo uresničiti v posameznih izdajah časopisa, smo se v bistvu približali temu, kar se prekrija s pojmom javnega mnenja v pogojih pluralizma mnenj in njihovega javnega izražanja ter soočanja. Zavedamo se, da so realizacije teh načel v naših izdajah le približek idealu, saj na oblikovanje časopisa vpliva marsikaj, ne le sposobnosti sodelavcev in ožjega tima. Vsega res ni mogoče idealno uresničiti, toda to ne pomeni, da se bomo zaradi tega nehali prizadevati za tem.

Vloga časopisa v sozdu je torej nesporna in je v sedanjih pogojih in s tedanjimi tehnologijami sredstev obveščanja ni mogoče ustrezno nadomestiti z ničemer – prihodnost pa je v neki modifikaciji »interne televizije«. Pristati pa moramo seveda na razmejitev vlog: primarne informacije za neposredno odločanje morajo biti zagotovljene preko drugih sredstev obveščanja – oglasne deske, gradiva za seje, ustno obveščanje itd. Časopis na ravni sozda ima integracijsko vlogo in je šele kot posledica dobro opravljene te naloge prapor firme, nikakor pa ne samo to. Je lahko tudi kronist firme, gledano iz časovne razdalje in je brzkone tudi njen edini resnični kronist (s pogojem, da so opazovani del pojava tudi vsi takratni kreatorji pojava, njihove odločitve, oziri, pristopi, vse, kar je sodelovalo pri nastanku). Pogoji za uresničitev vloge časopisa na ravni sozda so zadostna pogostnost izhajanja, zadostna obseg – to oboje pa je pogojeno s kvalificiranim in dovolj številčnim kadrom pri časopisu – pa tudi s pripravljenostjo naslovnikov, da se zanimajo še za kaj drugega kakor za plačo in regres.

bo morda prav, da o tem spregovorijo strokovnjaki. Pri odločitvi je dal delavski svet prednost drugemu mnenju.

Šport in rekreacija – ali Parkinsonov zakon po Mercatorjevo

Soglašati moram z ugotovitvijo delegatov, da poslovodni svet ni pristojen za odločanje o načinu zagotavljanja sredstev za počitniške objekte SOZD, prav tako z njihovo ugotovitvijo, da bi morali zadevo urediti na podlagi programa, sporazuma o ustanovitvi počitniške skupnosti, sporazuma o načinu in oblikah združevanja sredstev in drugih medsebojnih pravic in obveznosti. Do tu vse prav. Narobe pa je, da delegati (tudi s pisмено izjavo) trdijo, da o počitniških objektih na Cresu še svoj živ dan niso slišali, pa tudi to, da niso celovito in objektivno obveščeni o sklepih poslovnega sveta, to je, da tisti, ki nima namena združevati sredstev iz leta 1981, o tem obvesti Delovno skupnost SOZD. Tudi za osnutek dogovora o načinu urejanja medsebojnih odnosov pri združevanju sredstev za zadovoljevanje potreb skupne porabe (osnutek je bil poslan vsem TOZD in DO 27. 1. 1982) so nekateri prvič slišali. Da pa gre za uveljavitev načel Parkinsonovega zakona – dolžina razprave je obratno sorazmerna s pomembnostjo teme, dokazuje dejstvo, da je bila za razpravo na temo počitniških objektov in vsega, kar sodi zraven, porabljena debela ura (vrednost objektov 560 starih milijonov), za odločitev o štirih starih milijardah (sovlaganje) pa le nekaj minut. Pri tem ne postavljam vrednosti objekta kot osnove za presojo pomembnosti teme.

Pol leta po pričetku poslovanja blagovnega centra v Ljubljani

Nada Rihtar – M-Velepreskrba, TOZD Grosist

Od skladišča do prodajalne

Kmalu bo minilo že pol leta, odkar delavci tozda Grosist iz Ljubljane poslujemo v novem blagovnem centru ob Slovenčevi ulici. V novi hiši smo se že kar lepo vživeli, ker nam nudi precej ugodnejše delovne razmere kot prejšnje skladišče v Tobačni, na lokacijo smo se že tudi privadili, čeprav je oddaljenost delovnega mesta sedaj za večino delavcev večja, zadevamo pa seveda še na številne težave, ki pa jih skušamo po najboljših močeh reševati.

Več delati in bolje delati, to so gesla, ki jih poudarjamo na zborih delavcev, sejah samoupravnih organov, sestankih sindikalne organizacije, kajti le tako bomo lahko uspešno poslovali in nosili breme visokih anuitet, ki jih odplačujemo za to največjo investicijo v Mercatorju, in stroškov, ki jih do sedaj nismo poznali, kot je na primer centralno ogrevanje skladišča.

Kaj pravi maloprodaja?

Prav gotovo marsikaterga delavca sozda zanima, kako živimo, koliko delamo, kaj nas tare. Na kratko zapisano, trudimo se. Koliko pa smo pri tem uspešni, pa je bolje, da povedo drugi. Tokrat smo poklicali tri poslovodje večjih samopostrežb, da nam povedo, koliko je naše poslovanje postalo bolj kakovostno in kje bi veljalo naše odnose izboljšati.

Najprej smo po telefonu pokramljali z vodjo potrošniškega centra na Trgu komandanta Stanaeta v Ljubljani, s tovarišico Slavko Damjanovič. Povedala je naslednje:

»Blago nam dostavljate redno, dvakrat tedensko. Nekaj pa je, kar me zelo moti: namreč marsikaj od naročenega ne dobimo. Tu ne gre za konjunkturne artikule, za katere vemo, da jih občasno ni nikjer, temveč za blago, ki ga v skladišču imate. To sem se že večkrat prepričala, ko sem prišla k vam osebnemu, pa sem blago dobila. Tudi po trikrat tedensko prihajam v skladišče in z osebnim avtomobilom zvozim večkrat tudi po 300 kg blaga. Kupci od nas zahtevajo in pričakujejo dobro založenost in trdim se, da jih zadovoljimo, kajti kaj hitro se lahko odločijo za nakupe v sosednjih konkurenčnih trgovinah in centrih. Razmislite tudi o novem razdelilniku konjunkturnega blaga. Vem, da so težave, ker imamo veliko prodajal, ki so raztresene po vsej Sloveniji, vendar menim, da bi morala koncentracija tega blaga biti v mestih.

Pa še to: opažam, da pri vas v skladišču nimate dovolj izpeljane organizacije dela. Delavce pri delu premalo vodite, usmerjate in nadzorujete in nujno bi bilo, da jih nagradite po delu. Več zagnanosti in zainteresiranosti opažam pri delavcih galanterije, pohvaliti pa moram tudi disponentno službo, ki vedno skrbi tudi za izredne dostave.« Tako poslovodkinja iz Šiške v Ljubljani.

Poklicali smo tudi v Trzič in na oni strani žice se nam je oglasil poslovodja samopostrežbe v Bistrici, Franc Erlih, ki že 22 let dela v trgovini. Na naša vprašanja je takole odgovoril:

»V decembru, ko ste se preseljevali, je šlo marsikaj narobe, česar pa vam nismo zamerili; veliko manj so to razumeli kupci. Sedaj glede rednosti dostave nimam pripomb, problematiko pa vidim okoli razdelitve konjunkturnega blaga, na primer margarine ali praškov. Občasno smo zunanji tozdi pri tem zapostavljeni, saj imajo ljubljanski več možnosti, da to blago dobijo kar sami pri vas v skladišču. Tudi sama razdelitev znotraj posamezne temeljne organizacije ni posrečena. Primer: trgovina s 50 milijoni mesečnega prometa je dobila en karton nekega takega blaga, mi s 420 milijoni pa le dva kartona.

Vse blago naročamo pri vas, le včasih pri proizvajalcih blaga tiste vrste, ki ga pri vas nimate. Tako smo na primer čokolado nabavili pri Žitu, Gorenjka Lesce. Težko je z blagom! Proizvajalci ga tudi prodajajo v majhnih količinah in ob-

četek imam, da ga rajši dajo manjšim kupcem, ker tam nekaj pomeni, velikemu Mercatorju pa na primer 500 kg margarine ne pomeni dosti. Trdim pa tudi to, da bi naša komercialna služba morala biti še bolj prizadevna pri iskanju blaga in imeti več osebnih stikov s proizvajalci. Včasih smo se kar s kamioni zapeljali v tovarno in po razgovorih že naložili blago.«

Naša tretja sogovornica je bila Evdoksija Popovič, poslovodkinja samopostrežnice na Proleterski 4 v Ljubljani. Njeno mnenje je bilo naslednje:

»Z dostavo smo zadovoljni, tudi galanterija se je popravila. Izbor blaga je sedaj boljši, nekako nepošteno pa je pri blagu, ki ga primanjkuje. Razdelilnik namreč ne sloni na velikosti trgovine. S tem ne mislim, da bi morali dobiti desetkrat več, če smo desetkrat večji, a nepošteno se mi zdi, da hodijo nekateri poslovodje v skladišče in to blago naročajo mimo razdelilnika.

Jaz redkokdaj pridem v skladišče, ker se držim reda, pa zato nestradam. Te dni smo prejeli 72 kg pralnega praška in v pičle pol ure je pošel.

Izredno pa sem zadovoljna s tem, da je napak pri dostavi vse manj in ste se v tem pogledu skoraj sto odstotno poboljšali.«

To je ena plat zvona. In kaj poretimo mi na to? Ni naš namen, da zdaj bijemo drugo plat zvona. Razpisali se bomo nekoliko o tej problematiki, gledano z naše strani. Osvetlila jo bosta vodja komercialnega sektorja za prehranbeno blago, Tolbuhin Bjedov, in vodja priprave in odpreme blaga, Franc Marinčič.

Nov razdelilnik iz računalnika

»Vsi trije poslovodje se pritožujejo na razdelilnik,« je ugotavljal tovariš Bjedov, »zato bi rad poudaril naslednje: do pomanjkanja blaga oziroma slabe preskrbljenosti in pomanjkljivega izbora prihaja, ker proizvajalci zaradi uvoznih, kalkulativnih in surovinskih vzrokov ne morejo proizvesti dovolj blaga. Neuskajenost med povpraševanjem in ponudbo povzroča da ne dobavljajo blaga v zadostnih količinah. Ta pojav narekuje potrebo po pravični in natančni razdelitvi iskanega blaga po posameznem prodajnem mestu.

V prvi fazi je tozda Grosist delil blago po razdelilniku na osnovi prometa posamezne trgovine. Glede na pripombe maloprodaje je naš tozda prevzel samo osnovni razdelilnik količine po posameznem tozdu, medtem ko je ta posredoval razdelilnik za svoje prodajalne.

Kljub temu smo naleteli na nezadovoljstvo. S strani maloprodaje oziroma poslovodij je bilo čutili nezaupanje, zato smo prišli na idejo, da bi pri razdelitvi izključili vpliv človeškega faktorja. V sodelovanju z računskim centrom in ob strokovni pomoči pripravljamo delitev konjunkturnega blaga preko računalnika tako, da bo računalnik vsaki posamezni prodajalni odmeril pravilno količino, oziraje se na njegovo velikost in razpoložljivo količino v skladišču.

Problematika torej nastaja zaradi nezadostnih količin blaga s strani proizvajalcev, nadalje zaradi osebnih prevzemov poslovodij v skladišču, ki povzročajo motnje, ker se spreminja količina blaga v računalniku in se zgodi, da je ista količina dvakrat prodana, neposredno in preko računalnika. Krivda je tudi v sistemu naročanja blaga v maloprodaji. Pomanjkanje

blaga posamezne blagovne skupine povzroča naročanje celotnega izbora v prevelikih količinah in s tem prihaja do pobiranja zaloga blaga in spomina na računalniku že ob izpisu prvih nekaj deset dobavnic.

Pri novem sistemu delitve blaga preko računalnika mora priti nujno do omejevanja osebnega prevzema, ker prekomerno naročanje izključuje avtomatično sam računalnik.«

Zmeda zaradi modrih dobavnic

O problematiki je spregovoril tudi tovariš Franc Marinčič, ki je povedal:

»Ničla, ki jih omenja tovarišica Damjanovičeva, so posledica neažuriranja podatkov na računalniku o doselem blagu. To se dogaja tako: ko blago prispe v skladišče, ne uspemo podatkov sprotno ažurirati v računalnik, ker blago medtem že pobirajo z osebnimi prevzemi, s čimer se zaloge podirajo. Ko se blago na primer komisijonira, ga nimamo na zalogi, medtem pa, ko poslovodja sprejme svoje naročilo in se potem zglašuje pri nas, da blago imamo, ker blago medtem pride. To je začarani krog, ki ga lahko rešimo le z odpravo »plavij« dobavnic! Potrebovali bi najmanj 6 ur, ko bi blago mirovalo v skladišču, da bi medtem uredili podatke.

Ničle na dobavnica so pogojne tudi z mehanizacijo in tako imenovanim človeškim faktorjem. Zaradi pomanjkanja visokoregularnih viličarjev – imamo le 40% predvidene mehanizacije – ne uspemo blago pravočasno spraviti iz skladiščne cone v komisijonar. Nastopa pa tudi človeški faktor, ko zaradi naglice in že prej omenjenega pomanjkanja viličarjev delavec svojega dela ne opravi, kot bi ga moral.

Glede pripombe na našo organizacijo dela menim, da za obiskovalca res na prvi pogled ni videti dobro. Videti je kot da delo teče stihijsko. Vendar moram poudariti, da je v vsakem skladiščnem sistemu narejen dnevni plan priprave blaga in na osnovi tega se pripravi plan odpreme blaga. Naj povem, da je bil prvotno predviden sistem odpreme na »rol-paletah«, česar pa ne moremo uresničiti, ker niti maloprodaja nima za takšno poslovanje prirejene razkladalne

Smo za prednostno listo naložb

Mira Malbašič – TOZD Hotel Mantova, Vrhnika

Po letu združitve v Mercator

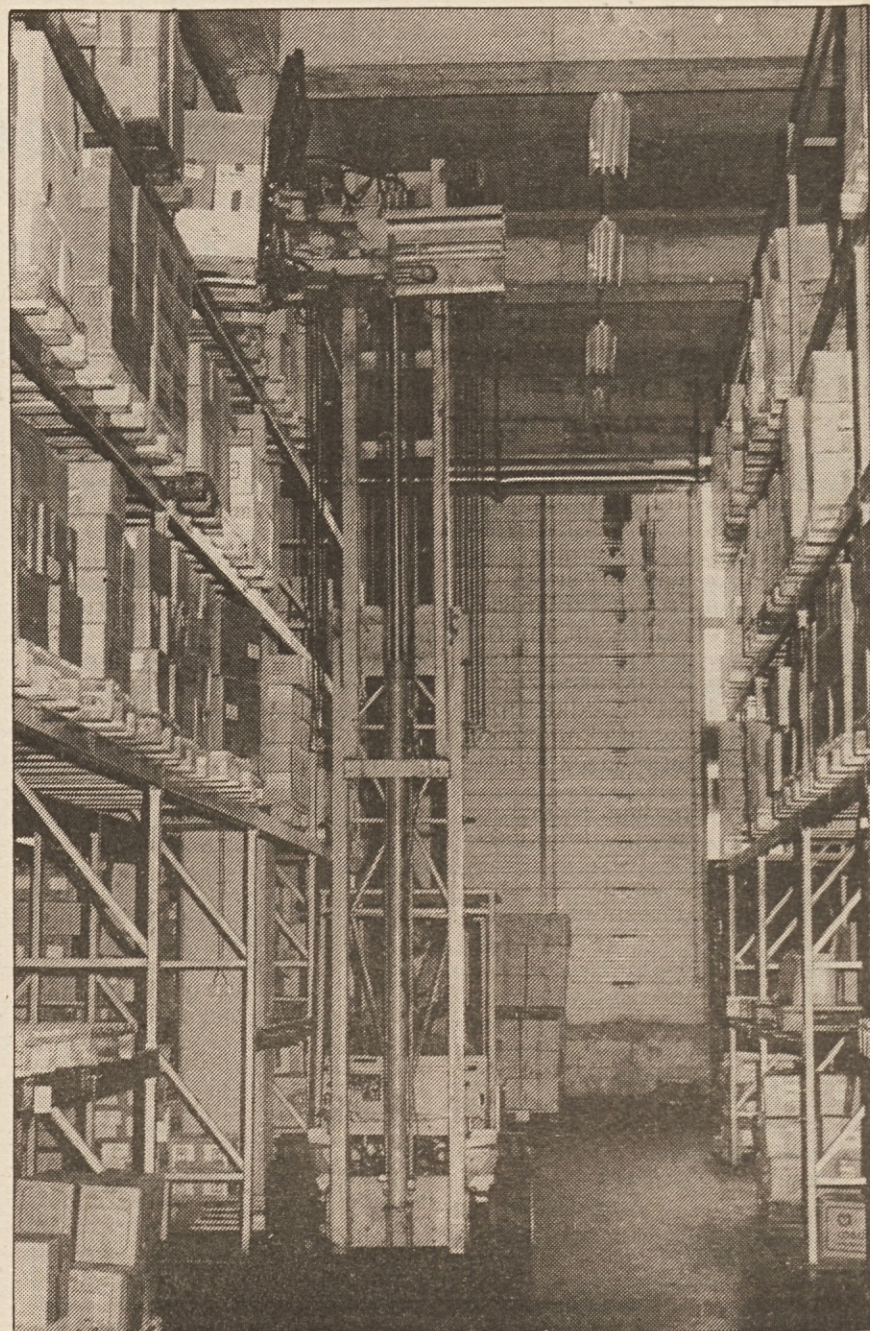
Dne 3. decembra 1980. leta je bil z referendumom sprejet Samoupravni sporazum o združitvi Hotela Mantova na Vrhniki v DO Mercator – Hoteli – gostinstvo. S tem datumom je nastala najmlajša TOZD v DO Mercator – Hoteli – gostinstvo, ki je bila doslej sestavljena iz tozdov Hotela Ilirije Ljubljana, Kavarnе Evrope Ljubljana, Kavarnе-bara Nebotičnik Ljubljana ter hotela Sremiča Krško.

Pred združitvijo smo bili od leta 1970 do 1978 ena od TOZD Slavnik Koper. Ker ni prišlo do realizacije predvidenih planov, smo se odločili izstopiti iz te delovne organizacije. Od leta 1978 do 1980 smo bili registrirani kot samostojna delovna organizacija.

Položaj Vrhnike, ki je sicer sorazmerno majhna občina, je dokaj specifičen, saj skozi in mimo nje pelje cesta proti slovenski obali, Istri in naprej na jug. Zaradi tega se marsikateri turist ustavi in si zaželi počitka v dobro opremljeni sobi. Hotel Mantova, kot edini na področju naše občine, žal tega ne more nuditi.

Čeprav naša organizacija ni nikoli poslovala na robu rentabilno-

**Mercator
v Ljubljani**

rampe in prostora, niti mi nimamo ustrezno opremljenih vozil.

Tudi ne pretiravam, če rečem, da poslovodje včasih od nas zahtevajo skoraj nemogoče. Blago moramo znesti tako rekoč na tisoč koncev, naročajo majhne količine, razdrobljeno. Opraviti imamo z zastarelo miselnostjo, tako pri nas kot v maloprodaji. Ni malo primerov, da nekateri naši bivši šefi, ki so s preselitvijo razporejeni na druga dela oziroma naloge, nasprotujejo nekaterim novim koristnim organizacijskim prijemom, da pri številnih poslovodjih težko prodremo s prodajo novih artiklov itd., itd.

Glede nagrajevanja po delu pa je takole: pred selitvijo smo imeli kar dobro postavljena merila, ki danes, v novih razmerah niso več uporabna. Pripravljamo povsem nova, ki pa so pogojena z dopolnilno mehanizacijo, ki jo pričakujemo v kratkem. Z mehanizacijo je

bilo težko; uvoziti je nismo mogli, domači proizvajalci pa so pričeli s proizvodnjo šele sedaj.«

Navrgel je še nekaj misli o nelojalni konkurenci znotraj sozda, o tem, da potrebuje takšen blagovni center najmanj 8 do 10 mesecev uvajalne dobe, da delovni pogoji naših delavcev še niso izboljšani do tiste mere, kakor smo pričakovali, za kar pa je vzrok v pomanjkanju mehanizacije in nesolidnosti izvajalcev gradbenih del (tlakov). Zato morajo delavci prehoditi dnevno precej kilometrov po skladiščih.

Zapisali smo delček iz našega vsakdanjika. Lahko bi se še razpisali o vestnih in prizadevnih delavcih, pa tudi o tistih, ki ne znajo ceniti naše skupne pridobitve in svoje delo opravljajo nevestno in zavestno uničujejo blago in delovna sredstva. Vendar je teh tako malo, da bomo že poskrbeli, da med nami zanje ne bo mesta.

tor je predvidena investicija v hotel B-kategorije, ki je tudi v občinskem in republiškem planu.

Zavedamo se, da bo to velika obremenitev za vse nas, glede na predvideno vrednost naložb in glede na sedanje okoliščine, zaradi katerih se ne izpolnjujejo planske smernice, na podlagi tega pa spreminjajo in dopolnjujejo planski akti. Zaradi tega je nujno potrebno načrtovati le na podlagi dejanskih možnosti. Vendar menimo, da je naša naložba upravičena in da bi se ji težko odpovedali. V zvezi s tem je tudi naš delavski svet pri obravnavi sprememb in dopolnitev planskih aktov na ravni SOZD Mercator naredili prednostno listo predvidenih naložb, kajti naše želje segajo dalj od zapisane naložbe v planskih smernicah SOZD Mercator; domačim gostom bi radi svoje storitve nudili v lepših prostorih, tujim, malo bolj zahtevnim, pa bolj udobne sobe. Vsi vemo, da število tujih nočitev že tako in tako upada. Če ne bomo poskrbeli za boljšo ponudbo, tudi ne moremo računati na tako dragoceno in, lahko rečemo, najcenejši devizni priliv.

Anketa med našimi kmetijci

Jože Rozman

Sprememba kmetijske davčne politike je nujna, vendar mora biti pretehtana

Potem ko je izvršni svet Skupščine SRS 19. 11. 1981 določil delovno zasnovo amandmajev k predlogu zakona o davkih občanov in jo dal v javno obravnavo, je predvsem tisti del, ki govori o davkih od dohodka iz kmetijskih dejavnosti, dvignil med kmeti mnogo prahu, javne razprave o tem pa so ostale na pol poti, ker niso bila znana merila za izračun tega dohodka.

Republiška uprava za družbene prihodke je medtem pripravila delovna izhodišča za ugotavljanje dohodka kmetijskih zemljišč, ki naj bi ga izračunali na osnovi šestih elementov in nato zmanjšali za stroške proizvodnje in amortizacije, k temu pa bi pristeli ali odšteli še določeno vrednost, izraženo v odstotkih od dohodka, upoštevaje geografske in ekonomske razmere gospodarjenja na kmetijah.

Elementi, na podlagi katerih bi določili dohodek od kmetijske proizvodnje so:

Kmetijske kulture: dosedanjim, poznamo jih pod imenom katastrske kulture (njive, vrtovi, travniki, pašniki, sadovnjaki, vinogradi in trstičja) bi dodali še štiri nove (plantažni sadovnjaki, barjanski travniki, hmeljišča in gozdne plantaže). Tu je ponujena druga možnost, da bi bila osnova za določanje dohodka planirana proizvodnja (planske kulture), določena z agrokarto in drugimi usklajenimi dokumenti na ravni republike, ki bi zagotavljali dolgoročno proizvodnjo. V tem primeru bi bilo treba ugotoviti porazdelitev kultur po parcelah in donosnost teh zemljišč, ker veljavne katastrske razvrstitve za to ne bi mogli uporabljati.

Sestava glavnih njivskih posevkov: tu bi lahko uporabljali podatke statistične službe ali podatke iz občinskih in republiškega setvenega plana, ki bi morali biti zato seveda dolgoročni.

Kakovostni razredi: določili bi jih na podlagi statističnih podatkov, upoštevajo donosnost na zasebnih in družbenih poljih, ki je marsikje različna, saj ima družbeni sektor praviloma boljše zemljo in večje skupne površine. Zato naj bi republiški komite določil možne hektarske donose za različne kulture po občinah.

Cene glavnih kmetijskih pridelkov: upoštevali bi proizvajalčeve odkupne cene po podatkih statistične službe.

Cenilna območja (sedanji katastrski okraji) bi veljala le, če bi se odločili za ugotavljanje dohodka na podlagi kmetijskih kultur za posamezni kakovostni razred zemljišč. Če pa bi dohodek ugotavljali na podlagi načrtovane proizvodnje in ugotovljene donosnosti zemljišč, bi cenilna območja odpadla.

Stroški proizvodnje in amortizacije: to so materialni stroški (za semena, sadike, umetna gnojila, zaščitna sredstva itd.), stroški za obdelavo zemljišč, nego posevkov in za prevoze, izračunani z vrednostjo traktorske ure, amortizacija gospodarskih poslopij in kmetijskega inventarja bi določili v odstotkih od prihodka, amortizacijo trajnih nasadov pa bi morala določiti ustrezna kmetijska služba.

Geografske in ekonomske razmere gospodarjenja: ker so se naravne in gospodarske razmere za kmetijsko proizvodnjo od takrat (ob koncu prejšnjega stoletja), ko so določali katastrske okraje (= območja s približno enakimi proizvodnimi, gospodarskimi in tržnimi razmerami) do danes bistveno spremenile, jih sedanji katastrski dohodek v celoti ne upošteva. Zato naj bi nov način ugotavljanja dohodka upošteval naravne in gospodarske razmere, značilne za čimmanjša območja znotraj občin. Pri tem bi upoštevali oddaljenost od potrošniških središč, možnost neposredne prodaje na trg, oddaljenost od organizirane odkupne in trgovske mreže in od prometnih zvez, lego zemljišč in vpliv zlozbe zemljišč.

Na podlagi teh elementov, z omenjenimi pribitki in odbitki, bi katastrski urad izračunal dohodek kmetije, kar je tehnično izvedljivo, za prvi izračun pa bi bilo seveda potrebno veliko dela. Javna razprava naj bi dala natančnejše odgovore kako in kaj, od izbire

navedenih elementov pa se v bistvu ponujata dva načina.

Po prvem bi ugotavljali dohodek z izpopolnjeno metodo sedanjega katastrskega dohodka, drugi način pa temelji na načrtovani proizvodnji (agrokarte, setveni plani, planirani donosi, ekonomske in geografske razmere). Ker je prvi način enostavnejši, bi lahko začel veljati kmalu po sprejetju zakona, za drugega pa bi bilo treba izdelati še občinske planske dokumente in določiti donosnost zemljišč v vsej republiki. Za oba pa velja, da ne ugotavljata dejanskega dohodka, ampak določata dohodek, ki se ga lahko na nekem zemljišču, upoštevaje vse razmere, doseže. To pa pomeni, da kmet, ki bo dosegal večji dohodek od določenega, od tega dela ne bi plačeval davka niti drugih obveznosti. Tisti, ki pa tega dohodka ne bo dosegel zaradi slabega obdelovanja zemlje, bo plačal davek od normiranega dohodka, kar naj bi bila spodbuda za boljše in družbeno organizirano obdelovanje zemlje.

To so na kratko merila za novo obdavevanje in izhodišča za javno razpravo, ki pa se bo gotovo razživela še takrat, ko bo repu-

bivanja dohodka, ki pri sedanjem načinu ugotavljanja katastrskega dohodka niso upoštevani. Prizadevanje, izenačiti družbenoekonomski položaj kmetov z delavci v združenem delu, narekuje ne le spremembo davčnega sistema, ampak tudi spremembo načina ugotavljanja dohodka. Cilj vseh teh sprememb ni povečati davčne obveznosti višina davčnih obveznosti 196.000 kmetov-davčnih zavezancev se giblje zadnjih deset let okoli 100 milijonov dinarjev, kar je 1-2% od skupnih davčnih dohodkov, ampak davčna bremena pravičneje razdeliti po načelu, naj vsak prispeva za skupno in splošno porabo premosorazmerno s tem, kolikor ustvari. Pri tem pa ne smemo prezreti, da je namen novih ukrepov tudi zagotoviti socialno varnost kmetom, doseči večjo in družbeno organizirano proizvodnjo z zlozbi razdrobljenih zemljišč (na 6 milijonih parcel ni možno intenzivno kmetovanje) in hkrati prestrukturirati kmetijsko proizvodnjo.

Menili smo, da je pravšnji trenutek, da se s tem kratkim uvodom in anketo med našimi kmetijci tudi mi na nek način vključimo v

Znan ni obseg posameznih vrst proizvodnih dejavnosti kot so reja živali, pridelovanje jagodičja in druge ter višina dohodka, ki naj bo obremenjen z davkom.

Pri kmetih se čuti odpor do evidence, zlasti ker ne vedo, za kakšen obseg proizvodnje bo potrebna, ocenjevanju s strani organov občine in pavšalni obdavčitvi pa ne zaupajo. Nikakor niso zadovoljni z ovrednotenjem osebnega dela kot stroška, glede na čas, osemurni delovni dan in primerjavo s povprečnim osebnim dohodkom delavcev v kmetijstvu. Nesprejemljiv je tudi predlog glede delovne sposobnosti, ki je za kmete daljši za pet let glede na delavce v združenem delu.

Predlog zakona ima tako velike pomanjkljivosti in nejasnosti, da jih ni mogoče odpraviti samo z dopolnitvami, tak kakršen je, pa lahko le negativno vpliva na investicijsko dejavnost in potrebno povečano proizvodnjo.

Na podlagi tega je bilo izdelano tudi stališče občine in posredovano republiškim organom, po katerem naj se tak predlog zakona umakne.

Dušan de Gleria, direktor M-KZ Logatec:

»Če bo ta zakon sprejet, potem mora biti tak, da bo višje obdavčen tisti kmet, ki ne dela ali dela slabše, nižje pa priden in prizadeven kmetovalec.«

Alojz Florjančič, direktor TOK Kooperacija (M-KK Sevnica):

»Pri nas sta bili zadolženi davčna uprava in SZDL za javne razprave o predlogu zakona. Te so bile po vaških odborih. Mi smo na zborih delavcev in kmetov in na združnih svetih, ko smo obravnavali druge zadeve, pretresali tudi novo davčno politiko, vendar posebno velikega zanimanja kmetje za to niso pokazali, saj pri nas skoraj ni takih, ki bi storitveno delali. Po drugi strani pa sedaj, ko merila še niso izdelana, nima smisla o novem obdavčenju kaj več govoriti, saj še ni razvidno, kako in kaj bo.

Kmetje menijo in upajo, da bo zmagala zdrava pamet, pravijo pa tudi, da so pripravljani plačevati več, vendar naj se potem to vključi v njihove stroške, kajti v tem primeru bodo stvari čiste.«

Franci Starič, polkmet (M-KK Sevnica):

»Menim, da je sprememba kmetijske davčne politike, posebno danes, ko tako zelo potrebujemo hrano, tako pomembna, da si vsi, ki so načrtovali spremembe, ne bi smeli privoščiti tega, da pridejo pred javnost s tako neizdelanim in načelnim ali morda namerno prikritim novim sistemom obdavčenja, saj niso še določena merila. Dosedanje informacije povzročajo pri kmetih zaskrbljenost, posebno še zato, ker je optimalna ali intenzivna proizvodnja, ki je osnova za ustvarjen skupni dohodek, vprašljiva zaradi vedno pogostejšega pomanjkanja repromaterialov v kmetijstvu.

Razdrobljeno in ekstenzivno privatno proizvodnjo se bo dalo okrepi in postaviti na noge le, če se bodo začeli izvajati kmetijski zakoni. Načelno so stvari dobro postavljene, ko pa pride do dejstev, lahko sodišče in pravniki pri obravnavanju pritožb, ko gre za premike na osnovi kmetijskih zakonov (prednostna pravica, status kmeta) zavlačujejo in navadno razsodijo v korist stranke in ne družbe.«

Miran Naglič, pospeševalna služba (M-KGZ Sora Žiri):

»Predlog, ki ga je obravnavala skupščina SRS in je že nekaj časa v javni razpravi, za katerega je delegat v zboru združenega dela iz Murske Sobotice predlagal, da se umakne iz obravnave tisti del, ki govori o obdavčenju kmetov po dohodku, so obravnavali tudi, da predlagani zakon sam ne zagotavlja boljšega obdelovanja zemljišč in s tem večje proizvodnje hrane, oziroma so izrazili bojazen, da bo

bolj obremenjen (obdavčen) tisti kmet, ki bo zemljo bolje obdeloval in več proizvedel.

Sam menim, kot pospeševalec, da je zakon v marsikaterem delu premalo jasen. Manjkajo dobre in podrobnejše obrazložitve, s pomočjo katerih bi lahko kmetom pojasnili nejasnosti in jih razčistili.

Mislim, da zakon tak kot je zamišljen, ni slab in naj bi spodbujal k boljšemu obdelovanju zemljišč, vedeti pa moramo, da ga bo težko pravilno izvesti, saj zahteva veliko dela na terenu, kjer bo treba oceniti vsako kmetijo posebej, kaj in koliko lahko pridelajo. Prav zato pa obstaja velika nevarnost oziroma verjetnost, da se bo ves ta postopek zbirokratiziral in se sprevrgel v svoje nasprotje, tako da bo res udarjen tisti kmet, ki zemljo bolje obdeluje in več proizvaja.

Res pa je tudi, da je stari način obdavčenja zastarel in ne ustreza dejanskemu stanju kategorij zemljišč niti načinu obdelave in tudi ne spodbuja lastnikov zemljišč k boljši obdelavi (ali sploh k obdelavi), zato je skrajni čas, da pridemo na nov način, ki pa mora biti preizkušen na modelnih kmetijah, saj se na ta način lahko izognemo razočaranj v široki praksi.«

Kristijan Kranjc, (M-Agrokombinat Krško):

»O novem obdavčenju po dohodku smo kmetje v našem okolišju (občina Krško) do sedaj še bolj malo obveščeni. Ni še bilo javnih razprav, verjetno še bodo. (Pismo je bilo napisano 16. 3. 1982. Opomba: J. R.). O novem obdavčenju smo zvedeli iz Kmečkega glasa in televizijskih oddaj, veliko pa je tudi takih kmetov, ki niti ne vedo, da se pripravljajo obdavčenje po dohodku.

Sam še nisem zasledil konkretne primera, izračuna obdavčitve po novem, kar bi nas spodbujalo k večji proizvodnji hrane. Vprašanje je tudi, kako bomo »kaznovali« naše zdomce, katerih zemlja je neobdelana. Pa tudi zemljiška skupnost se za hribovske kmetije ne zanima.

Nov zakon o zagotavljanju sredstev za intervencije pri pridelavi hrane pozdravljam. Ko bi ga sprejeli že pred leti, bi bil danes trg gotovo boljše založen z vsemi kmetijskimi pridelki.«

Lojze Jordan, kmet (M-Agrokombinat Krško):

»Javne razprave pri nas dosedaj še ni bilo, niti v SZDL, bila pa bi zelo potrebna. Predlagatelji zakona bi morali organizirati javne razprave in podrobno obrazložiti cilje obdavčenja po dohodku. Sam menim, kot sem seznanjen iz javnih občil, da je premalo opredeljen dohodek kmetije, ravno tako materialni stroški. Mislim, da je edino pošteno merilo katastrski dohodek, ker je zemlja tista, na kateri kmetje pridelujemo krmo za živino in drugo. Če več vlagamo, več pridelamo.

Res je, da bi z obdavčenjem po dohodku odpravili dvakratno obdavčenje organizirane proizvodnje, kljub temu pa imamo pomisleke. Kdo naj vodi evidenco proizvodnje, ki je organizirana in kaj je neorganizirana proizvodnja? Kako obdavčiti tiste, ki prodajajo svoje pridelke mimo TOK ali TZO? Nevarnost je, da postane sistem obdavčenja po dohodku administrativni aparat občinskih uprav za družbene prihodke, kar pa ni združljivo s prizadevanji družbe.

Končno smo v Sloveniji dobili zakonsko osnovo za intervencije v pridelovanju hrane in ne v potrošnji hrane. Zbrana sredstva v republiškem in občinskem skladu pa moramo pametno uporabljati.«

Opazili ste, da so nekateri dodali še svoje mnenje o zakonu o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za intervencije v proizvodnji hrane, ki je bil sprejet januarja letos in po katerem vsi zaposleni prispevamo poseben odstotek (od 0,4 do 0,5) iz osebnih dohodkov v republiški sklad in v občinske sklade.

Nadaljevanje na 6. strani

Foto Kancijan Hvastija

bliška uprava za družbene prihodke na konkretnih primerih pokazala, kako izračunati dohodek, saj pripravljajo vzorčne primere za ravninske (Murska Sobota) in hribovske (Kamnik, Domžale) kmetije.

In zakaj je sprememba obdavčenja kmetijske proizvodnje sploh potrebna? Katastrski dohodek kot osnova za odmero davka in drugih obveznosti iz kmetijstva je bil uveden 1. januarja 1954 na osnovi katastrske razdelitve s konca prejšnjega stoletja. Od takrat so se razmere bistveno spremenile: novi agrotehnični ukrepi, nove gospodarske in tržne razmere, intenzivna in specializirana proizvodnja, skoraj neodvisna od zemlje (npr. perutninarstvo) itd. To pomeni, da so se spremenili tudi pogoji prido-

javno razpravo. Poslani odgovori, žal jih nismo dobili od vseh, kažejo na vse nejasnosti in pomanjkljivosti, zaradi katerih bi morala biti javna razprava podaljšana, tehtnost sprememb pa podkrepljena s konkretnimi merili in izhodišči.

Ivan Kozole, direktor TOK KTS (M-Agrokombinat Krško):

»Predlog zakona o davku od dohodka iz kmetijske dejavnosti je bil pogosto obravnavan med kmeti in tudi na mnogih sestankih. Temeljna ugotovitev je, da je predlog: pomanjkljiv, nejasen in nepripraven za dokončno oblikovanje stališč.«

Anketa med našimi kmetijci

Jože Rozman

Sprememba kmetijske davčne politike je nujna, vendar mora biti pretehtana

Nadaljevanje s 5. strani

Zanimalo nas je tudi mnenje naših kmetijcev o zemljiškem maksimumu. Nekateri vidijo v njem razloge za hiranje našega kmetijstva, zagovorniki se bojijo obnove kapitalističnih odnosov na vasi. Nasprotniki ga hočejo odpraviti iz ekonomskih razlogov, zagovorniki vztrajajo na njem tudi zaradi ideološko političnih. V mislih imamo seveda lastninski zemljiški maksimum. Kaj so o tem povedali nekateri povprašani?

Franci Starič,
polkmet (M-KK Sevnica):

»O zemljiškem maksimumu menim, da ni ovira za večjo proizvodnjo, saj je več načinov, da si kmetje povečajo obdelovalne površine, če te so. Družba ima interes dati dobrim proizvajalcem zemljo v dolgoročni zakup po primerni zakupnini, kmet pa potem vlaga svoja sredstva v proizvodnjo in ne v lastništvo nad zemljo. Podobno kot v industriji delavci ne izražajo želja po lastništvu nad tovarno, tudi napredni kmetje, sam mislim tako, tega ne počno. Da bi tak način zakupa zaživel, bi morala druž-

ba oziroma kmetijske skupnosti pridobiti ali odkupiti kmetijske površine, ki so slabo obdelane. Če je za odkup premalo denarja ali je menjava lastništva preveč boleča, pa naj zemljiške skupnosti uredijo stvari tako, da bodo dobili zemljo po ugodni zakupnini napredni in tržno usmerjeni proizvajalci.

Naj dodam, da so za hitre in pozitivne premike v kmetijstvu potrebne konkretne akcije, pa čeprav je pri tem delno okrnjena demokratičnost (komasacije, obvezno izobraževanje lastnikov zemljišč), da o zagotavljanju repromaterialov, energije, pravočasnemu pokrivanju stroškov proizvodnje z ustrežno ceno niti ne govorim.«

Kristijan Kranjc,
kmet (M-Agrokombinat Krško):

»Zemljiški maksimum je za preusmerjeno kmetijo premajhen. Da bi kdo postal kapitalist, se ni bati, za to že družba poskrbi. Če pa je kdo pripravljen več pridelati, je to gotovo v korist vse družbe. Zemljiški maksimum je preusmerjenim kmetijam ovira v razvoju.«

Lojze Jordan,
kmet (M-Agrokombinat Krško):

»Zemljiški maksimum je ovira za hitrejši razvoj kmetijstva. Pri 10 ha obdelovalne zemlje je kmet premalo produktiven, niso izkoriščeni dragi stroji, ki omogočajo moderno proizvodnjo, brez njih pa se ne da pravočasno obdelati zemlje in pospraviti pridelke.

Večji maksimum ne bi povzročil kapitalizacije, ker kmetje ne bi zaposlovali druge delovne sile, pri večji proizvodnji pa bi imeli boljše socialno varnost in ne bilo bi se nam treba bati, kdo bo prevzel kmetijo. Proizvodnja hrane bi bila cenejša, saj bi na večjih površinah lahko pridelali več, lažje bi uporabljali znanje in strokovnost. Kmet bi tako povečal produktivnost in zmanjšale bi se neobdelane površine.

Kmetje nismo pohlepni po zemlji, želimo le več pridelati. Vedeti moramo, kako dolgo bomo lahko zemljo obdelovali, kajti sodoben način kmetovanja zahteva trajnejša vlaganja v zemljo in objekte. Če pri vsem tem upoštevamo še veliko razdrobljenost parcel, ni nič čudnega, če ni dovolj zanimanja za pridelovanje hrane. Menim, da bi morali zato kmetije zaokrožiti.«

Proizvodni proces klanja živine

Živina, ki jo pripeljejo v zakol, mora obvezno pred zakolom počivati v hlevu najmanj 24 ur, nato jo vodijo v klavniške prostore

V klavnici živino ubijejo s pripravljenim strelnim orožjem (strelno iglo) direktno v možganski center tako, da je živina v trenutku mrtva.

Sodelovanje med sozdoma ABC Pomurka in Mercator razširjeno tudi s skupnim vlaganjem

Jože Rozman

Svinjina iz Pomurja za obe TMI

Konec lanskega leta, ko je bil podpisan sporazum med sozdoma AIPK Bosanska krajina in Mercator o sovlaganju v povečanje in posodobitev prašičerejske farme v Novi Topoli, lahko označimo kot prvi dosežek načrtnih prizadevanj, da si mesno-predelovalna industrija sozda (ljubljska in postojnska TMI) in maloprodaja zagotovita kakovostne in redno dobavljive surovine oziroma meso.

Drugi korak je bil storjen 12. maja 1982 z podpisom samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za izgradnjo vzrejne farme prašičev v sozdu ABC Pomurka, DO Ljutomerčan, tozđ Živinoreja-poljedelstvo.

DO Ljutomerčan ima dovolj veliko farmo za pitanje prašičev, ozko grlo pri tem je vzreja pujskov za nadaljnje pitanje. S sredstvi sovlagateljic bo vzrejna farma lahko dala dovolj kakovostnih pujskov, farma pa tako postala zaključena celota, ki bo letno zredila 45.000 prašičev. Sovlagateljici iz sozda Mercator sta Tovarni mesnih izdelkov iz Ljubljane in Postojne, sopsodpisnik sporazuma je tudi sozđ Mercator kot porok za obveznosti sovlagateljic. S strani ABC Pomurka sta sopsodpisnika sporazuma tozđ Živinoreja-poljedelstvo kot investitor in tozđ Klavnica, kjer bodo spitate prašiče klali. Poroka za obveznosti obeh sopsodpisnikov sta sozđ ABC Pomurka in njihova interna banka.

Predračunska vrednost vzrejne farme Cven II je 42,6 milijonov dinarjev, 22 milijonov bo potrebnih še za trajna obratna sredstva. Sovlagateljici bosta združili 18 milijonov za osnovna in 22 milijonov za trajna obratna sredstva, skupaj torej 40 milijonov dinarjev lastnih in bančnih sredstev, ki jih bosta dobili kot kredit pri svojih temeljnih bankah. Ljubljanska Tovarna mesnih izdelkov bo vložila 60% sredstev oziroma 24 milijonov dinarjev, ostalo pa postojnska Tovarna mesnih izdelkov. Tako si bosta zagotovili od leta 1984 naprej letno po 6.000 (ljubljski TMI) oziroma 4.000 (postojnska TMI) prašičev. Tak dogovor je

cene pa pomeni, da bodo za nas prašiči vedno pod tržno ceno.

Investitor bo združena lastna sredstva sovlagateljic vračal 10 let začenši z letom 1984, vsako leto se bodo ta sredstva revalorizirala za 12%, druga sredstva (bančna, od sisov) pa po pogojih, po katerih so bila pridobljena, s tem da začne glavnico vračati v začetku leta 1984. Morebitno izgubo farne bo pokrili najprej investitor iz svojega rezervnega sklada, če pa ta ne bo zadoščal, se bo izguba pokrila s sanacijskim kreditom iz sklada skupnih rezerv gospodarstva SRS v razmerju dobavljenih pitancev, to je 78% investitor in 22% sovlagateljici.

Gradnja prašičje farne Cven II naj bi se začela že prihodnji mesec in bo predvidoma končana do konca leta. Deset tisoč prašičev pomeni sicer le 12 odstotkov vseh potreb sozda po svinjskem mesu za maloprodajo in predelovalno industrijo, vendar z 20.000 prašiči iz Nove Topole in 30.000 prašiči iz krške farne, ki bodo na voljo od leta 1984 naprej, to skupaj pomeni tri četrtine potrebne svinjine za obe dejavnosti in hkrati trdno sklenjeno verigo od proizvajalca do potrošnika.

Podpis samoupravnega sporazuma, po katerem bosta Mercatorjeva tozda združila 40 milijonov dinarjev, tozda ABC Pomurke pa Ljubljani z okolico in Postojni zagotovila 10.000 prašičev na leto.

Foto Matjaž Marinček

Strokovno izurjeni mesarji oderejo kožo, saj vsaka napaka pri odiranju razvrednoti vrednost tako potrebne in iskane surovine za kožo.

V posebni veliki dvorani se nato meso hladi, sanitarno pregleda, tehta, kasneje pa se razreže na posamezne kose po predpisani kakovosti, razdeli in hladi v posameznih hladilnih prostorih do prodaje mesa na tržišču.

Približno 70% mesa gre v prodajo, ostalo meso pa se predela v razne mesne izdelke in konzerve.

Besedilo in foto: Hvastija Kancijan

Poslovanje v prvem trimesečju

Edita Žiberna - DSSS

Fizični obseg prodaje pada

Prodaja trgovskega blaga ter dosežena razlika v ceni

Fakturirana prodaja trgovskega blaga na debelo in drobno se je v M-Nanosu v I. trimesečju letošnjega leta, v primerjavi s preteklim primerjalnim obdobjem, povečala za 25,8%. Nekoliko hitreje je naraščala grosistična prodaja, tako da se je delež grosistične prodaje v skupni faktorirani realizaciji povečal s 53,9% v lanskem trimesečju na 54,5 v letošnjem, deleža maloprodaje in storitev pa sta se nekoliko zmanjšala. Ob upoštevanju zvišanja cen v trgovini na debelo in na drobno v letu dni ugotovljamo, da fizični obseg prodaje pada. Letni plan fakturirane realizacije smo dosegli 21,2 odstotno.

Nekoliko počasneje od prodaje trgovskega blaga je naraščala neto razlika v ceni (indeks 122,9), ker se je za 0,36% zmanjšal povprečni doseženi odstotek netto razlike v ceni (s 14,04 na 13,68%).

Zaloge in količnik obračanja

Ker so se povprečne zaloge trgovskega blaga, dosežene v I. trimesečju 1982, povečale v primerjavi s I. trimesečjem 1981 za 12,2% oziroma so naraščale precej počasneje od prodaje trgovskega blaga, smo v prvih treh mesecih letošnjega leta dosegli nekoliko boljše obračanje zalog trgovskega blaga. V I. trimesečju 1981 so se zaloge obrnile 1,28 krat, letos pa 1,62 krat. Pri obravnavi pokazateljev gospodarjenja bomo videli, da se je zaradi počasnejše rasti povprečno uporabljenih obratnih sredstev nekoliko izboljšala donosnost poslovanja.

Celotni prihodek in porabljena sredstva

Celotni prihodek M-Nanosa je v I. trimesečju 1982, v primerjavi z lanskim obdobjem, porasel za 43,6%. Porabljena sredstva so naraščala nekoliko hitreje in beležijo porast 44,8%. Materialni stroški so, če gledamo samo tozde trgovinskih dejavnosti, naraščali 50 odstotkov počasneje od rasti celotnega prihodka. Seveda moramo ob tem upoštevati, da ob periodičnih obračunih ne zajemamo še vseh nastalih stroškov in da se ti ob koncu leta precej povečajo.

Dohodek

Dohodek M-Nanosa je v I. trimesečju letošnjega leta znašal 123.860.812 dinarjev, kar presega lanskoletno trimesečje za 32,8%. DO je v I. trimesečju 1981 namenila za pokrivanje vseh obveznosti iz dohodka 38,5% dohodka, preostali delež, 61,5%, pa je prikazan kot doseženi čisti dohodek. V prvem trimesečju letošnjega leta se je delež obveznosti iz dohodka povečal na 41,7%, delež čistega dohodka pa zmanjšal na 58,3%.

Osebnih dohodki

Iz priloženih pregledov je razvidno, da so osebni dohodki v M-Nanosu v obdobju, ki ga analiziramo, počasneje naraščali od rasti dohodka. Ob upoštevanju primerljivega dohodka, izračunanega po določilih Dogovora o družbeni usmeritvi razporejanja dohodka je v letu 1982 (dohodek, povečan za minimalno amortizacijo v I. trimesečju 1981 in 1982), se je dohodek M-Nanosa v letošnjem I. trimesečju, v primerjavi z lanskim, povečal za 36,2%. Iz tega sledi možna rast sredstev za OD za 29,44%; tako dobimo možno maso za izplačilo OD, ki presega izplačano v I. trimesečju 1982 za 4.371.111 dinarjev. Tega zneska pa ne moremo upoštevati kot manj izplačanega, ker nam izplačila ne dovoljuje dosežena masa dohodka ter obveznosti iz dohodka in čistega dohodka.

Upoštevati moramo, da so štirje tozdi M-Nanosa poslovali z izgubo v višini 8.546.526 dinarjev oziroma da za ta znesek niso pokrivali osebnih dohodkov.

Povprečni nominalni čisti OD na zaposlenega je v DO v I. trimesečju tega leta znašal 10.269 dinarjev, kar je 21,5% več kot v lanskem I. trimesečju. Ob upoštevanju rasti življenjskih stroškov ugotovljamo, da so se realni čisti OD na zaposlenega v letu dni v posameznih tozdih znižali za 17 do 20%. Povprečni čisti OD, doseženi v I.

trimesečju 1982 v M-Nanosu, zaostajajo za doseženimi v gospodarstvu in trgovini SRS v enakem obdobju za približno 15%.

Ostanek čistega dohodka

Ob upoštevanju pozitivnih in negativnih ostankov dohodka posameznih tozdov znaša ostanek dohodka M-Nanosa kot celote 1.591.987 dinarjev, v lanskem trimesečju pa je bil zaradi visoke izgube tozda TMI Postojna negativen.

Zaključek

Tozdi M-Nanosa, posebno tisti, ki so v I. trimesečju letošnjega leta poslovali z izgubo, so natančno

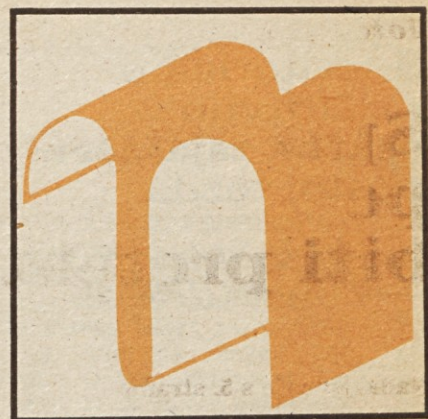
preučili dosežene rezultate poslovanja in negativne vplive. Poudarek so dali predvsem tistim postavkam (stroškom, obveznostim, OD), ki v primerjavi s preteklim primerjalnim obdobjem beležijo visoke poraste ter nedoseganje (pri prihodu) oziroma močno preseganje (pri odhodu) posameznih elementov zastavljenega letnega plana 1982.

V maloprodajnih tozdih ugotovljamo padanje fizičnega obsega prodaje, ki je še bolj izrazito pri prodaji neprehrambenega blaga. Vemo, da na takšno stanje vpliva zmanjšanje kupne moči in nekateri splošni družbeni ukrepi za ustalitev gospodarstva, ki vplivajo na občasno pomanjkanje nekaterih

izdelkov na tržišču (npr. pospeševanje izvoza).

Poleg negativnih vplivov fizičnega obsega prodaje in zamrznjenih marž, kar je negativno vplivalo na poslovanje že v preteklem letu, so v tozdih iskali predvsem notranje pomanjkljivosti, katerih spremembe ali izboljšave bi vplivale na boljše rezultate.

Ob ugotovitvi stanja in vzrokov motenj v poslovanju so tozdi sprejeli programe oziroma ukrepe za njih odpravo. »Sanacijski« programi tozdov zajemajo ukrepe, sprejete z akcijskim programom poslovanja delovne organizacije na začetku leta in obsegajo razne oblike pospeševanja prodaje, varčevalne ukrepe za zmanjšanje stroškov, predloge racionalizacije delovnega časa, delovnega procesa in zaposlenih, povezovanje, nagrajevanje z doseženimi rezultati delovnih enot ali posameznikov, s prodajo, razliko v ceni in količniki obračanja ter iskanje možnosti za ukinitve nekaterih manjših, predvsem vaških trgovin, ki že več let poslujejo z izgubo.

Nanosove vesti

Zaostreni pogoji za gradnjo trgovin

Drago Ponikvar - DSSS

Realizirane bodo le prednostne naložbe

Izhajajoč iz nove obrazložitve Gospodarskega vestnika z dne 5. 3. 1982, kjer obravnava investicije, bo za naložbe v trgovinah v SR Sloveniji le malo posluha. V tonamenske izgradnje se bodo temeljne banke vključevale s sredstvi le v najnujnejših primerih, če bodo resnično dokazani vsi kazalci prednosti naložbe.

Iz obrazložitve je tudi razvidno, da morajo republike in regijske komisije za presojo investicij pri ocenjevanju investicij dati prednost tistim, ki so usmerjene v izvoz, energetiko in kmetijstvo. Prednost pri presojanju o gradnji trgovskih objektov imajo trgovin

Prav tako daleč je investicija tozda Izbira v Razdrtem - samopostrežna prodajalna z bifejem. Razlika je le v tem, da je investicija veliko manjša in da jo bo tozdi gradil v celoti z lastnimi sredstvi. Ta prodajalna bi morala biti zgrajena letos.

Proti koncu gre gradnja prodajalne v Dolnji Košani, ki jo tozdi Izbira gradi z združenimi sredstvi. V manjšem obsegu izdelano tehnično dokumentacijo ima tozdi Izbira še za razne manjše preureditve in rekonstrukcije, kot so razširitev blagovnic v Postojni in Ajdovščini, samopostrežne prodajalne na Jamski cesti 3 v Postojni in druge.

Postojnski tozdi Grosist ima izdelano lokacijsko dokumentacijo za gradnjo grosističnega skladišča v Postojni. Predvidena lokacija je v rezervatu za zidavo objektov, rezerviranem za Mercator-Nanos.

Tozdi Preskrba iz Portoroža je v srednjeročnem planu predvidel gradnjo trgovine z bifejem v novem naselju Jagodje v Izoli. Za ta objekt ima izdelano celotno tehnično dokumentacijo, dobljena in plačana vsa soglasja, kupljeno zemljo in delno plačane komunalne storitve. Pridobljeno ima lokacijsko dovoljenje, komisiji za presojo upravičenosti investicije in Splošni banki, Temeljni banki Koper, pa sta bila oddana vloga in ekonomski elaborat. Izdelano ima finančno konstrukcijo, sredstva pa ima delno zagotovljena. Ostale investicije, kot sta na primer skladišče Lucija in blagovnica Portorož, pa ima tozdi Preskrba v idejnih zasnovah.

Čabranski tozdi Opskrba ima v srednjeročnem programu predvideno gradnjo blagovnice v Čabru. Za ta objekt ima izdelano tehnično dokumentacijo, s prenosom iz splošnega ljudskega premoženja

na tozdi pridobljeno zemljo, komisiji za presojanje investicije v Zagrebu pa je bil oddan ekonomski elaborat.

Vse ostale investicije, ki so jih posamezni tozdi M-Nanosa predvideli za gradnjo v tem srednjeročnem obdobju, so v začetni fazi, priprava in urejanje celotne dokumentacije zanje pa poteka po sprejetem srednjeročnem planu, v katerem so vnešene vse podrobnosti.

Srednjeročni plan investicijske izgradnje 1981-1985 je razdeljen na tri dele: na srednjeročni plan v okviru sozda Mercator, srednjeročni plan v okviru delovne organizacije in tozdov ter srednjeročni plan investicij, za katere bodo v tem srednjeročnem obdobju opravljena le pripravljajna dela.

Za srednjeročne investicije, vključene v sistem finansiranja na ravni sozda, je predvidena naslednja povprečna struktura financiranja: 25% združenih sredstev sozda, 40% bančnih kreditov in 35% lastnih sredstev DO oziroma tozdov investitorjev ter kreditov izvajalcev del in proizvajalcev opreme.

Investicije, načrtovane v tem srednjeročnem obdobju, bodo v posameznem obračunskem obdobju opredeljevali letni operativni plani tozdov, DO in sozda, s tešnjo, da bodo predračunske vrednosti čim bolj enakomerno razporejene po posameznih letih tega srednjeročnega obdobja.

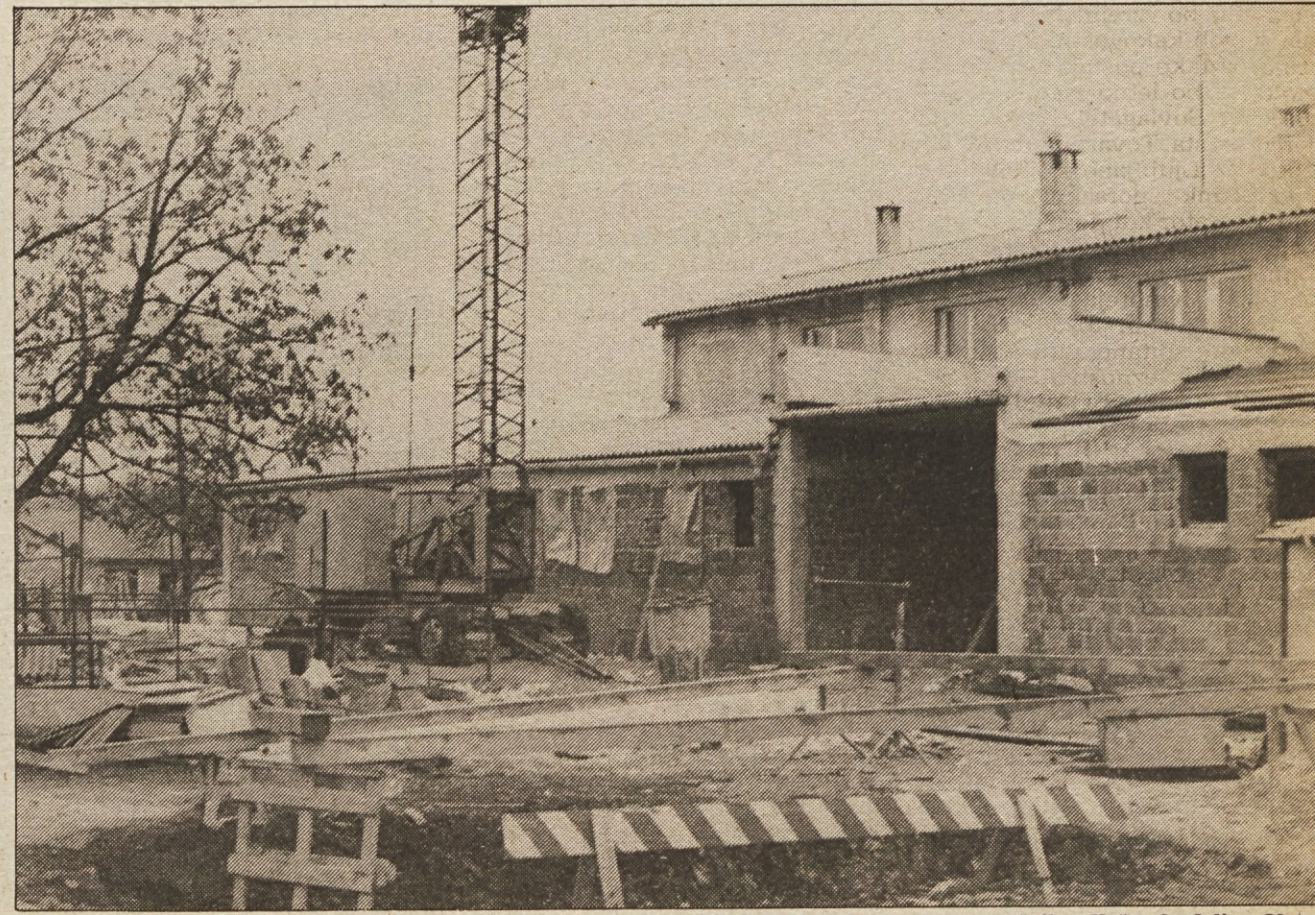

Postojnski tozdi Izbira ima za sedanje stabilizacijske čase precej obširen investicijski program. Na sliki je blagovnica v Ajdovščini, v kateri je predvidena manjša rekonstrukcija in s tem pridobitev novih, prepotrebnih prodajnih površin. Foto T. Vrhovc

ne, v katerih bodo napredaj izključno izdelki osnovne preskrbe ter trgovine na nerazvitem področju in v novih soseskah.

Dasiravno je Mercator-Nanos veliko investicij prenesel iz prejšnjega v novo srednjeročno obdobje, je vprašljivo, ali bo mogoče graditi vse prenešene investicije v času, ko zanje veljajo ti predpisi in restrikcije. V preteklem srednjeročnem obdobju je M-Nanos realiziral le 27% v planu predvidenih investicijskih vlaganj. Za večino naložb, zajetih v tem srednjeročnem planu, imamo že pridobljeno vso tehnično dokumentacijo in soglasja, kupljeno zemljo, delno plačane komunalne storitve ter v presojo oddane ekonomske elaborat o upravičenosti investicij.

Ena največjih investicij tozda Izbira je predvidena blagovnica v Postojni. Za to naložbo imamo izdelano celotno tehnično dokumentacijo, kupljeno zemljišče, delno plačane komunalne storitve ter pridobljena soglasja in lokacijsko dovoljenje. Komisiji in inštitutu za presojo upravičenosti investicije sta bila oddana vloga in ekonomski elaborat. Izdelano imamo (in tudi v večjem delu pokrito) finančno konstrukcijo z znanimi viri financiranja.

Gradbišče v Dolnji Košani, kjer tozdi Izbira gradi prodajalno, ki bo prispevala k boljši oskrbi potrošnikov Košanske doline. Ob tem velja pohvaliti sodelovanje tamkajšnje krajevne skupnosti z našim tozdom. Foto T. Vrhovc

S teritorialno razširitvijo oskrbe zajamčen obstoj tozda

Alenka Mozetič – TOZD
Sadje Koper, Dekani

Povečan promet in zadovoljni odjemalci

Začetek letošnjega leta je bil za tozd Sadje Koper zelo težak in problematičen, predvsem zaradi ustanavljanja Agroživilskega kombinata na Obali ter s postopnim odvzemanjem oskrbe hrvatske Istre s strani Trgoumaga Umag, Labincommerca-Labin in PPK Istrakomercer-Pazin. Promet se nam je začel manjšati tudi na slovenski obali, predvsem zaradi nespoštovanja samoupravnega sporazuma o trajnem poslovnem sodelovanju in združevanju dela in sredstev med organizacijami na debelo ter organizacijami na drobno, ki so v sestavu sozda Mercator in seveda tudi v sestavu M-Nanosa. Vse to je ogrožalo naš obstoj, zato smo morali nekaj ukreniti.

Vsem članom našega tozda kakor tudi M-Nanosa je dobro znano, da je bil dekanski tozd – Sadje Koper ustanovljen z namenom, da bo oskrboval celotno Nanosovo maloprodajno mrežo – od Čabra do Portoroža oziroma Buj in od Pivke do Sežane ter notranjsko področje. Vendar kaže, da so bile to le obljube in lepe želje, dokler nas niso razmere, v katerih smo se znašli, prisilile, da smo se odločili za teritorialno razširitev naše oskrbe, s tem, da smo s 1. marcem prevzeli lastno maloprodajno mrežo M-Nanosa, in sicer oskrbo Obale ter postojnskega, notranjskega in čabranskega območja.

Žal smo s tem našli na nerazumevanje sozda, pa tudi delovne organizacije Mercator-Sadje zelenjava, s katero smo želeli tesneje sodelovati. Prišlo pa je do zaostritve odnosov oziroma odpovedi sodelovanja, predvsem pri pakiranjem sadju in do poskusa prevzema naših dosedanjih odjemalcev.

Povečan obseg dela našega tozda je prinesel vidne uspehe:

– mesečni promet se je povečal s približno 13 na okrog 20 milijonov dinarjev;

– dobavitelji nam nudijo vsestransko pomoč, saj smo s prevzetjem omenjenega področja pričeli z dnevno nabavo (5 do 7 ton) sadja in zelenjave;

– z zajamčenjem obstoja našega tozda se je povečala produktivnost dela;

– naši novi odjemalci so z oskrbo zelo zadovoljni, čeprav moramo priznati, da tu in tam še vedno naletimo na probleme, ki pa jih skušamo z obojestranskim sodelovanjem odpraviti.

Povečalo se je sodelovanje s proizvodnimi organizacijami na Obali, kakor tudi v Sloveniji in Dalmaciji.

Delavci in vodstvo priročnega skladišča na Rakeku so delavni in marljivi ter z razumevanjem sprejemajo vsa naročila in priporočila naročnikov. Sodelovanje med tozdom Sadje Koper (predvsem pa s komercialno službo) in skladiščem na Rakeku poteka brez večjih problemov.

Mercator-Nanos je lahko ponosen na svoje tozde, ki so po tolikih letih premora enotno vrezali v brazdo svoje lastne maloprodajne mreže in s tem izboljšali notranjo medsebojno povezanost.

Pravnik svetuje

Kakšne so pravice delavca, ki gre na služenje vojaškega roka?

To gradivo je urejeno v 59. členu Zakona o delovnih razmerjih in v V. poglavju od 58. do 62. člena Pravilnika o delovnih razmerjih.

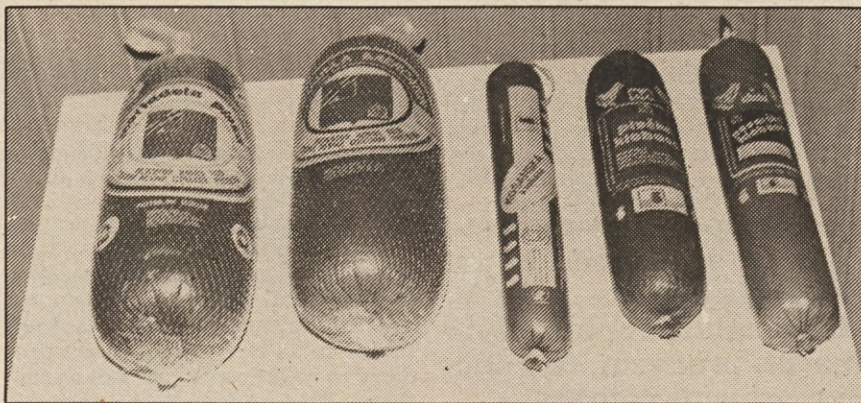
Delavec, ki oddide na odslužitev oziroma doslužitve vojaškega roka in zaradi tega začasno prekine delo v tozdu ali delovni skupnosti, ima pravico, da se v 30 dneh po odslužitvi oziroma doslužitvi vrne na delo v isti tozdu oziroma delovno skupnost, k svojemu prejšnjemu ali drugemu delu, ki ustreza njegovi strokovni izobrazbi oziroma z delom pridobljeni zmožnosti.

To pomeni, da je vsakemu delavcu, ki je sklenil delovno razmerje, zagotovljena pravica, da se ob odslužitvi vojaškega roka vrne na prejšnje delo. Če je njegovo delo prevzel drug delavec, je treba delavcu, ki se je vrnil, ponuditi drugo, ustrezno delo.

Če je delavec predčasno odpuščen iz JLA, ima enake pravice, kakor če bi v celoti izpolnil vojaško obveznost. Pri tem moramo opozoriti še na pravico tega delavca, da ob vrnitvi izkoristi letni dopust. Ta pravica delavca velja pod pogojem, če je imel delavec neposredno po vrnitvi z odslužitve vojaškega roka zakonite pogoje za izrabo letnega dopusta. Ti pogoji pa so, da je pred odhodom k vojakom najmanj 6 mesecev napretrgano delal v tozdu. V praksi se zgodi, da se delavec vrne na delo po odsluženju vojaškega roka ob koncu koledarskega leta.

Če mu tozdu oziroma delovna skupnost ne omogoči izkoristiti letni dopust za tekoče leto, ima delavec pravico do odškodnine, ker mu je bila onemogočena izraba letnega dopusta.

Sergej Paternost, DSSS

Izdelki postojnskega tozda TMI, nagradjeni na letošnjem spomladanskem zagrebškem velesejmu. Foto T. Vrbovec

Lepa priznanja izdelkom TMI Postojna

Mato Šoljič – TOZD TMI

Dovršena tehnologija

Ena zlata, dve srebrni in ena bronasta kolajna na letošnjem zagrebškem velesejmu so dokaz, da se postojnska TMI s svojimi izdelki uveljavlja na širšem jugoslovanskem prostoru.

Za letošnji spomladanski zagrebški velesejem je postojnska Tovarna mesnih izdelkov pripravila štiri izdelke: mortadela »Pivka« in »Mercator« ter pivško in košansko klobaso. Ocenjevanje je, tako kot vsako leto, opravil živilsko-tehnološki inštitut Zagreb. Izdelki so prejeli naslednja odličja:

● **mortadela »Pivka« (zlata medalja)** je izdelana iz kakovostnega mesa. Tehnologija proizvodnje je zahtevnejša kot pri drugih mortadelah. Dobra je predvsem za dijetno prehrano;

● **mortadela »Mercator« (bronasta medalja)** je izdelana iz najbolj kakovostnega mesa. Tehnološko je zahtevna, obenem pa najboljša v seriji mortadel, ki jih TMI izdeluje (»Special«, »Postojna«, »Nanos«). Izdelujemo jo v različnih velikostih: 1,5 kg, 5, 8, 15, 30, 60 in 175 kg – slednja je bila lani na zagrebškem velesejmu razstavljena in nagradjena;

● **pivška klobasa (srebrna medalja)** je izdelana iz perutninskega mesa, z mozaikom iz svinjskega mesa in slanine. Tehnološko je zahtevna. Surovine za proizvodnjo te kakor tudi drugih klobas iz te serije (neverške ipd.) zagotavlja Perutninski kombinat Pivka;

● **košanska klobasa (srebrna medalja)** je izdelana iz perutninskega mesa, z mozaikom iz piščančjih filetov (prsna). Izdelek je specialiteta, zato je tudi drag. Tehnologija je specifična, ker je izdelek iz piščančjega mesa.

Prejeta odličja so dokaz dovršene tehnologije proizvodnje in kakovosti mortadele, izdelkov iz piščančjega mesa in tudi drugih izdelkov, ki se niso uveljavili samo na slovenskem, temveč tudi na širšem jugoslovanskem področju (Zagreb, Split, Beograd, SR Bosna in Hercegovina in drugod). Naše izdelke smo začeli tudi izvažati na Bližnji vzhod in to v sklopu aranžmaja M-Mednarodne trgovine, ki je zadolžena za oskrbo jugoslovan-

skih delavcev na gradbišču v Iraku.

Redna zagotovitev surovin in boljša obdelava trga, predvsem za prodajo izdelkov iz piščančjega mesa, sta temeljna pogoja za večjo proizvodnjo, boljše izkoriščenost strojnih zmogljivosti, večjo produktivnost dela in uspešnost poslovanja tozda TMI Postojna. To ne bi smela biti samo skrb zaposlenih v tozdu, temveč tudi ustreznih strokovnih služb na ravni M-Nanosa, pa tudi sozda, saj so bili izdelki tozda TMI Postojna deležni različnih priznanj tudi na drugih sejmi (srebrna medalja v Gornji Radgoni), na številnih degustacijah pa so bili pohvaljeni.

Dodeljenih priznanj so se seveda najbolj razveselili delavci tozda TMI, ki so lahko na kakovost svojih izdelkov upravičeno ponosni. Na fotografiji je mojster Ribnikar s sodelavci v skladišču končnih proizvodov. Foto T. Vrbovec

Nanosove vesti

22. aprila je imela OO ZSMS Delovne skupnosti skupnih služb volilno konferenco, na kateri so se mladi pogovorili o sedanjem in bodočem delu mladinske organizacije. Na konferenci je bila za predsednico izvoljena Tea Bole. Foto T. Vrbovec

Volilna konferenca OO ZSMS v DSSS

Renata Korpar – DSSS

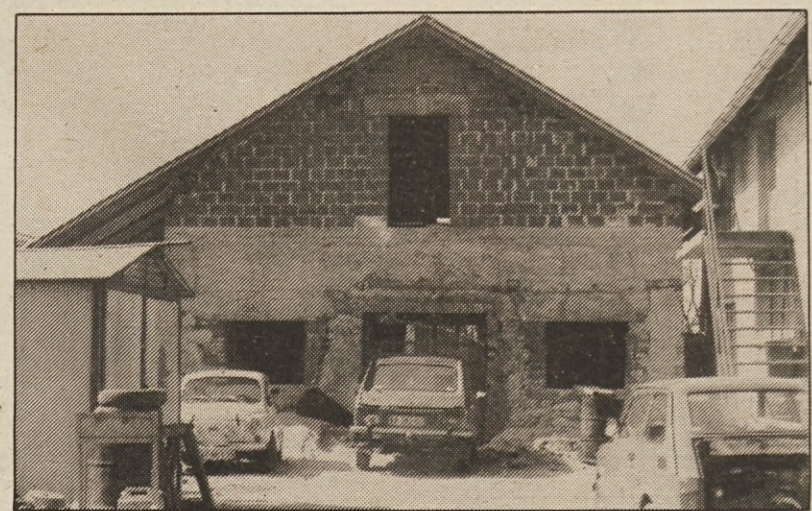
Program, obvezen za vse člane

Aprila lani je bila na pobudo osnovnih organizacij komunistov in sindikata ponovno konstituirana OO ZSMS, ki pa v tem času ni zaživela tako, kot bi morala.

Ne smemo reči, da je bila naša osnovna organizacija povsem neaktivna, saj smo se predstavniki izvršnega odbora udeleževali vseh sestankov, na katere smo bili vabljeni. Člani naše osnovne organizacije so bili zastopani v vseh samoupravnih organih delovne skupnosti, kjer so zastopali interese svoje osnovne organizacije. V sodelovanju s pripadniki JLA in učenci osnovne šole smo pripravili proslavo v počastitev Dneva republike in Dneva žena. Nekateri naši člani so se udeležili lanskoletne mercatoriade in tako tudi na tem področju prispevali svoj delež. Moramo biti dovolj samokritič-

ni in priznati, da bi naše delo lahko bilo bolj obsežno in vsebinsko bolj bogato, vendar pa je iz opisanega moč sklepati, da so mladi pripravljeni delati, za kar imajo tudi vse pogoje dobro voljo in veliko podporo med predstavniki ostalih družbenopolitičnih organizacij in celotnega kolektiva.

Na volilni konferenci, ki je bila 22. aprila, smo med svojimi člani izvolili novo vodstvo in sprejeli program dela za naslednje obdobje. Program dela je precej obširen, saj zajema udejstvovanje na samoupravnem, družbenopolitičnem, kulturnem in športnem področju in je obvezujoč za vse člane osnovne organizacije.

Naši gradbeni skupini, še posebno mizarjem, se očitno res obetajo boljše časi. Zadnjič smo predstavili njihovo »barakarsko« delavnico, danes pa vidimo že pokrito stavbo, ki bo nudila urejene delovne pogoje in zdravstveno varnost ter hkrati omogočila ustrezno produktivnost dela. Zaradi neurejenosti teh in drugih vprašanj žal izgubljammo kadre, ki so nam še kako potrebni. Fotoarhiv M-Nanosa

S VII. republiškega tekmovanja učencev šol za prodajalce

Rado Šavle – TOZD Indus, Koper

Trgovsko znanje in spretnost

V Kopru je bilo 23. aprila VII. republiško tekmovanje učencev šol za prodajalce, ki so se merili v tehniki prodaje in aranžiranju izložb. Del tega tekmovanja se je odvijal tudi v naši PE Železnini in sicer v tehniki prodaje železninarskega blaga ter v aranžiranju bele tehnike in akustike.

Ti, že tradicionalni stiki so pomembni zaradi izmenjave izkušenj med učitelji, mentorji in delavci v trgovinskih delovnih organizacijah. Tovrstna delovna srečanja prispevajo k približljivosti trgovinske dejavnosti, k večjemu ugledu trgovine in posredno vplivajo na kakovostnejši in bolj kulturni odnos med prodajalci in kupci.

V naših obmejnih občinah v zadnjih letih občutimo stagnacijo v prometu trgovinskih delovnih organizacij, zato moramo nenehno skrbeti za kakovostno rast naših storitev in za zadovoljstvo kupcev.

Tako kot na vseh prejšnjih tekmovanjih je bil tudi na letošnjem najpomembnejši cilj poudariti de-

lo kot prvo vrednoto našega socialističnega samoupravnega sistema in tisti temeljni element, ki naj opredeljuje položaj delavca v naši družbi.

Učence in goste tekmovanja so zjutraj sprejeli predstavniki šole za prodajalce v Kopru in jih po pozdravnih govorih podrobno seznanili s pravili tekmovanja.

Tekmovalne komisije so sproti pošiljale rezultate centralni komisiji, ki je ob zaključni slovesnosti v hotelu Žusterna zmagovalcem v posameznih strokah podelila priznanja, učencem in njihovim spremljevalcem pa v imenu vseh udeležencev tekmovanja zaželela prijetno vrnitev domov.

V teh dneh se je od našega kolektiva poslovil Daniel Čekada (na sliki prvi z desne), delavec v skladišču tehničnega blaga tozda Grosist. Tovariš Čekada je eden tistih veteranov Nanosa, ki so veliko prispevali k njegovemu razvoju. V prepričanju, da se bomo z njim v naši DO še srečevali, mu ob odhodu v pokoj želimo kar najbolj zdravo in zadovoljno življenjsko jesen. Foto T. Vrhovec

Stara Savudrija vabi

Zlata Vasle – DSSS

Odpočijmo si!

Poletni meseci so čas poletnih dopustov – čas, ko naj bi se odpočili od vsakdanjega dela, skrbi in težav. Pa je res tako? Se res odpočijemo in si nabereemo novih moči?

Včasih da, še večkrat pa najbrž ne. Marsikdo se res odpočije, si poišče oddih na morju, v planinah ali doma, mnogi pa, namesto da bi si oddahnili, še bolj delajo doma, na polju, zidajo hišo sebi ali prijateljem... Je takšen dopust dosegel svoj namen? Seveda ne! Dopust je čas oddiha, sprostitve in počitka.

Delavci v trgovinah so prizadeti, saj je prav v letni sezoni največ dela in tedaj le težko oddidejo na letni oddih. Vseeno mnogi Nanosovi delavci uspejo 10 dni letovati v počitniškem domu v Savudriji, ki je že vsa leta popolno zaseden, saj vanj vsi radi prihajajo. Škoda je le, da še ni bil realiziran program sanacije počitniškega doma – to nalogo so si samoupravni organi temeljnih organizacij zadali pred letom dni. Ostane nam upanje, da bo program, ki je na poti oživitve, 1983 leta le uresničen!

Nanosovci, stara Savudrija nas vabi! Da se boste lažje odločili, objavljamo cenik storitev doma in prijavnico.

Dnevni penzion:

- 200 dinarjev za delavca, njegovega nezaposlenega zakonca ter otroka, starejšega od osem let
- 300 dinarjev za zakonca delavca, ki je drugje zaposlen
- 100 dinarjev za otroka delavca, starega od 4 do 8 let
- 60 dinarjev za otroka delavca, starega do 4 leta
- 450 dinarjev za tujega gosta
- 225 dinarjev za otroka tujega gosta, starega do 8 let

Tarifa za delavca in njegove ožje sojce, ki občasno obišejo dom:

- 30 dinarjev zajtrk
- 120 dinarjev kosilo
- 90 dinarjev večerja
- 85 dinarjev nočitev
- Otroci, stari do 8 let, imajo 50% popusta, razen za nočitev.

Tarifa za tujega gosta, ki občasno obiše dom:

- 40 dinarjev zajtrk

- 160 dinarjev kosilo
- 100 dinarjev večerja
- 200 dinarjev nočitev

Otroci stari do 8 let, imajo 50% popusta, razen za nočitev.

Za upokojece teh zakoncev in otroke umrlega delavca delovne organizacije veljajo cene, kot za delavca in njegove ožje sojce.

Turistično takso plača gost sam, žal pa jo Turistično društvo Umag za sezono 1982 še ni določilo.

Cenik je potrdila komisija za upravljanje počitniškega doma Nanos v Savudriji na sestanku, ki je bil 11. maja 1982.

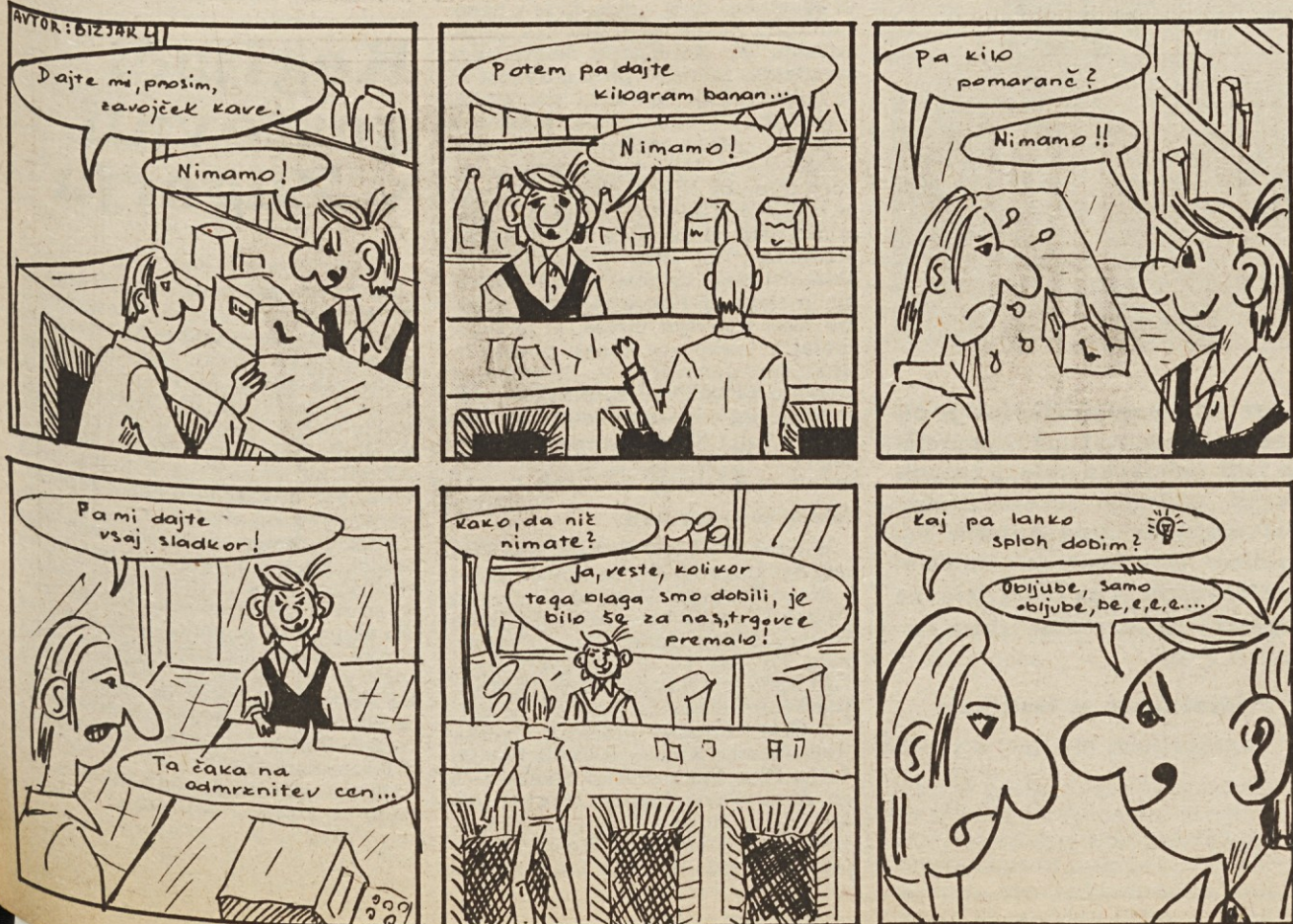
Razpored izmen

I.	20. 6.	do	29. 6.
II.	30. 6.	do	9. 7.
III.	10. 7.	do	19. 7.
IV.	20. 7.	do	29. 7.
V.	30. 7.	do	8. 8.
VI.	9. 8.	do	18. 8.
VII.	19. 8.	do	28. 8.
VIII.	29. 8.	do	7. 9.
IX.	8. 9.	do	17. 9.

Savudrijska plaža bo kmalu oživela. Dopustniki se zavedajo, da deset dni zelo hitro mine, zato »lovijo« vse, kar morje daje. Nekateri vsak sončni žarek, drugi čim več morja, tretji ribarijo in čolnarijo, najdejo se pa tudi takšni, ki neumorno iščejo tiste »zgoraj brez!« Fotoarhiv M-Nanosa

Trgovec Jaka

Prijavnica

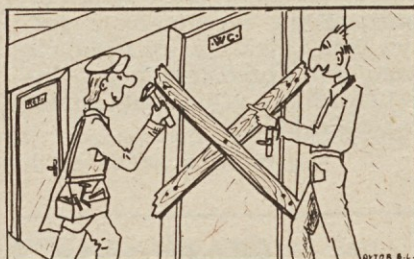
za letovanje o počitniškem domu Nanos v Savudriji

1. Priimek in ime _____
Zaposlen v tozdu oziroma DSSS _____
stanujoč _____ ul. _____ št. _____
2. Priimek in ime zakonca _____
zaposlen pri DO _____
nezaposlen (podčrtaj)
3. Otroci – priimek in ime:
1. _____ rojen _____
2. _____ rojen _____
3. _____ rojen _____
4. Drugi – priimek in ime, za otroke tudi datum rojstva, bivališče
1. _____
2. _____
3. _____
5. Letni oddih želim prebiti v času
od _____ do _____
ali
od _____ do _____
(obvezno izpolniti oba možna datuma)
6. Rezervacijo sobe želim v DOMU – STAREM DELU DOMA – VIKEND HIŠI (ustrezno podčrtati – rezervacija sobe za dom je neobvezna)
V _____, dne _____ 1982

Podpis prijavnica

Odrežite in takoj, najkasneje do 10. junija 1982, pošljite prijavnico na naslov: Mercator – Nanos, Delovna skupnost skupnih služb, kadrovski oddelek, Postojna, Tržaška 59. Prijavljence prosimo, da v prijavnici navedejo oba možna datuma letovanja, ker bo le tako možna razporeditev v primeru večjega števila prijaviteljev. Zaradi izredno visokih cen letos ne bomo najeli sob pri zasebnikih. V času glavne sezone, to je od 10. 7. do 10. 8., bodo imele prednost družine s šoloobveznimi otroki. Dom bo predvidoma obratoval od 20. 6. do 17. 9. 1982, seveda če bo vsaj minimalno število prijav, to je v 9 izmenah po 10 dni.

Komisija za upravljanje počitniškega doma v Savudriji

– Živijo Franc, kaj pa to zabijaš?
– To so pa stabilizacijski ukrepi, dragi moj...

**Nanosove
vesti**

Nanosove vesti, priloga časopisa Mercator, glasila delavcev in kmetov SOZD Mercator – Ureja uredniški odbor – Odgovorni urednik priloge Sergej Paternost (telefon: (067) 21-441) – Tisk ČGP Delo – Naklada 11.900 izvodov

Sestali so se predstavniki sindikata in mladine delovnih organizacij SV Slovenije

Kristina Antolič – M-Izbira Panonija

Izmenjava izkušenj in mnenj

Ob ugotovitvi, da je dosedanje medsebojno poslovno sodelovanje prineslo vidne in pomembne uspehe, smo želeli v M-Izbiri Panoniji poglobiti tudi sodelovanje na področju družbenopolitičnega življenja med delovnimi organizacijami severovzhodne Slovenije. Prav zato smo povabili predsednike osnovnih organizacij sindikata in mladine iz delovnih organizacij M-Sloga iz Gornje Radgone, M-Potrošnik iz Lenarta, M-Univerzal iz Lendave ter M-Zarja in M-Ograda iz Ormoža, ki so se našemu vabilu polnoštevilno odzvali, Srečanje je bilo v četrtek, 13. maja.

Za pričetek pogovorov ni bila potrebna akademska četrt, saj so bili vsi povabljeni točni. Predsednica konference osnovnih organizacij Zveze sindikatov naše delovne organizacije, Alenka Kolaric, ki je bila tudi sklicateljica pogovora, je po pozdravnem govoru v kratkih besedah predstavila organiziranost sindikata v M-Izbiri Panoniji in predsednike naših tozdov in delovne skupnosti ter druge prisotne iz našega kolektiva. Gostje so se predstavili sami. Pomočnik direktorja delovne organizacije, Franc Zdravec, je zatem predstavil delovno organizacijo kot celoto, njeno organiziranost in poslovanje.

Tako gostje kakor tudi gostitelji so odkrito spregovorili o dosedanjem delu, o težavah, s katerimi se srečujejo v sindikatu in pri mladini, o pomembnejših akcijah in o nalogah v bodoče.

Najmlajši člani družine Mercator, predstavniki ormoškega M-Ograda, so povedali, da je od približno 210 zaposlenih kar 60 mladih, ki so prisotni na vseh področjih dela: pri obravnavi zaključnih periodičnih obračunov, sprejemanju samoupravnih splošnih in drugih aktov, na delovnih akcijah, pa tudi na športnem področju in drugod.

Predstavniki M-Zarje so spregovorili o premajhnih počitniških zmogljivostih, o razdrobljenosti poslovnih enot, katere imajo tudi

spravilo poljskih pridelkov, finančna sredstva zbirajo z delovnimi akcijami, ki jih organizirajo skozi vse leto, udeležujejo pa se tudi lokalnih in zveznih delovnih akcij.

Razprava je tekla tudi o socialni varnosti in pomoči delavcem, o stanovanjski problematiki, o pogojih dela in delitvi dohodka. Navzoči so dali pobudo o izmenjavi počitniških zmogljivosti, predvsem prikolic, med organizacijami združenega dela sozda Mercator.

V nadaljevanju so zbrani spregovorili še o delu koordinacijskega odbora sindikata in koordinacijskega sveta mladine sozda Mer-

cat. Ugotovili so, da so premalo obveščeni o delu sindikata in mladine na ravni sozda. Dotaknili so se vprašanja financiranja koordinacijskega odbora sindikata (KOS) in zavzeli stališče, da v vseh osnovnih organizacijah ugotovijo, kaj je vzrok za zamudo realizacije sklepa tega organa. Dogovorili so se, da bodo zapisnike izvršilnih odborov sindikata pošiljali tudi KOD SOZD Mercator in dali pobudo za ponovno ožvitev dela koordinacijskega sveta mladih na ravni sozda.

Po dogovoru so si gostje ogledali skladiščne prostore tozda Veleprodaja v Slovenji vasi in nove proizvodne prostore tozda Zaščita Kidričevo. Z zanimanjem so se seznanili s poslovanje usnjene in tekstilne zaščitne konfekcije.

Sindikalni in mladinski funkcionarji v delovni organizaciji Mercator-Izbira Panonija smo prepričani, da bo medsebojna izmenjava izkušenj in mnenj popestrila naše dosedanje delo in s še večjimi aktivnostmi pripomogla k novim delovnim uspehom sindikata in mladine.

V slovo

Marija Šlamberger

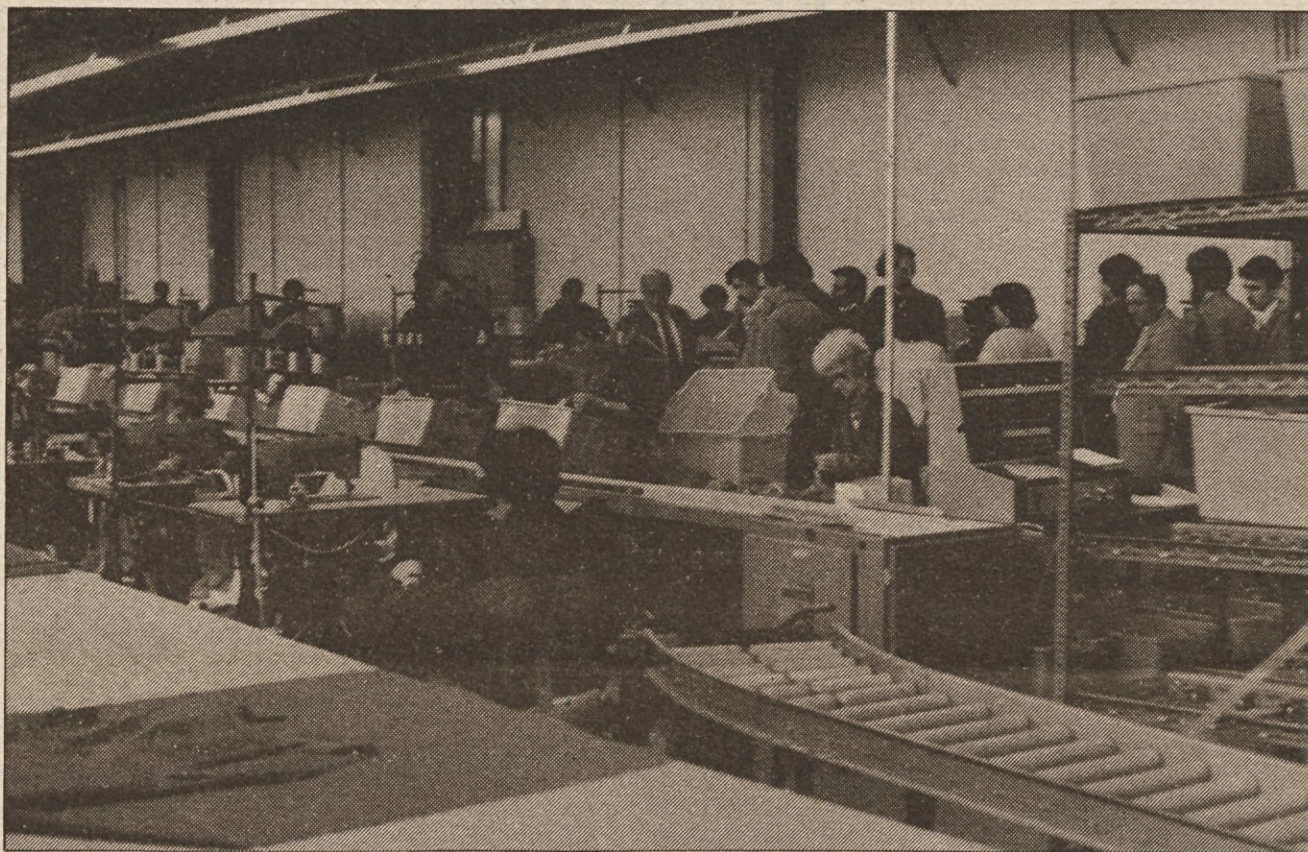
Obstali smo nemi. Čas se je za trenutek ustavil, resnica je bila boleča – Marije ni več med nami.

Nismo mogli doumeti in ne verjeti, da je prenehalo biti njeno srce, da so onemela njena usta, da sta omahnili njeni roki, ki sta še nekaj ur pred to kruto resnico stiskali naše roke v pozdrav in obnem v poslednje slovo. Takrat nismo slutili, da je to naše zadnje snidenje.

Dvajset let vestnega dela, dvajset let prizadevanj in truda, prepletenih z iskrenim tovarištvom in

v sosednji republiki Hrvatski, in o delovni akciji mladih.

Aktivni so tudi v M-Potrošniku: mladina se aktivno vključuje v

Gostje iz delovnih organizacij severovzhodne Slovenije med ogledom novih proizvodnih prostorov usnjene in tekstilne zaščitne konfekcije tozda Zaščita Kidričevo. Foto Kristina Antolič

razumevanjem, je velik prispevek, ki ga je Marija pustila za seboj.

Vse do leta 1978, ko se je zaposlila v skladišču galanterije, kjer je opravljala dela in naloge kalkulantke, je bila prodajalka.

Ko smo jo spremljali na njeni zadnji poti, so nam misli bežale v preteklost, v čas, ko je tako željna življenja pogumno kljubovala hudi, neozdravljivi bolezni. Zavedamo se, koliko poguma je potrebovala, a smrt je bila močnejša.

Bila je iskrena tovarišica, sodelavka, prijateljica, delavna, marljiva in razumevala. Vedno se je bomo spominjali!

Sodelavci skladišča galanterije

Obisk v Arandželovcu

Kristina Antolič – M-Izbira Panonija

Deset let sodelovanja

V letošnjem letu poteka 10 let prijateljskega sodelovanja pobratenih sindikalnih organizacij Elektroporcelana iz Arandželovca in Mercator-Izbire Panonije.

V naši delovni organizaciji se že pripravljamo na obisk, ki ga bomo opravili 11. in 12. junija. Po že ustaljeni vsakoletni menjavi kraja srečanja (eno leto je gostitelj Elektroporcelana, drugo leto MIP) smo gostje letos mi.

Sprejeli smo pobudo Elektroporcelana, da bi ob tem srečanju in tudi v bodoče namenili več časa izmenjavi mnenj in izkušenj o delu v družbenopolitičnih organizacijah in na poslovnem področju. Športne aktivnosti bi nekoliko skrčili in bi sodelovali samo v štirih športnih disciplinah. Tako bi bila polovica gostov športnikov, druga polovica pa delavci, ki so se pri svojem vsakodnevnem delu, v družbenopolitičnih organizacijah in drugod, izkazali kot marljivi, dobri in aktivni delavci.

Izvršni odbori osnovnih organizacij Zveze sindikatov tozdov in delovne skupnosti M-Izbire Panonije so predlog Elektroporcelana

obravnavali, ga podprli in obenem tudi že predlagali delavce iz svojih sredin, ki se bodo udeležili letošnjega prijateljskega srečanja obeh sindikalnih organizacij v Arandželovcu. Iz tozda Maloprodaja jih bo devet, iz tozda Veleprodaja pet, po trije pa bodo iz tozda Zaščita in iz delovne skupnosti.

Med to dvajseterico niso naštetih delavci – športniki. V športnih disciplinah bo sodelovalo šest kegljačev in štiri kegljačice, štirje šahisti, pet metalk pikada in šest igralcev malega nogometa, skupaj torej 25 športnic in športnikov.

Delegacija tozda Maloprodaja bo v času bivanja v Arandželovcu obiskala še trgovsko organizacijo Kolektiv, s katero je bilo pred leti prekinjeno sodelovanje zaradi organizacijskih sprememb v vodstvu tega kolektiva. Po nedavnih razgovorih s predstavniki tega kolektiva želimo vzpostaviti ponovno sodelovanje.

Srebrni znak sindikatov je ob nedavni podelitvi na Ptuju prejela tudi sodelavka našega časopisa za področje severovzhodne Slovenije, Kristina Antolič. Tovarišica Antoličeva dela na nalogah obveščanja na ravni delovne organizacije Mercator-Izbira Panonija Ptuj.

Pridružujemo se čestitkam.

Priznanja za zvestobo

Stanislav Graj – M-Univerzal Lendava

Jubilanti so praznovali

Tudi letos so se na skromni zakuski zbrali tisti, ki praznujejo jubilej 10, 20 in 30-letnega dela – dela, ki je v nenehni borbi za vse večje dosežke, prizadevanju za izboljšanje delavčevega standarda, za večjo produktivnost in za boljše pogoje dela kar hitro minilo.

»Letos je prelomno leto v razvoju delovne organizacije M-Univerzal Lendava,« je dejal v pozdravnem govoru direktor Nikola Gerič, »saj smo se ravno pred desetimi leti začeli hitreje razvijati, na kar kaže veliko število jubilarov, ki letos praznujejo 10. obletnico dela. Za nami so leta odrekovanja in vlaganja v nove objekte, v gradnjo naše trgovske mreže, ki je segla skoraj v vsako vas v naši občini, in lahko smo ponosni na to. Še naprej si moramo prizadevati za pospeševanje in razvoj trgovine in za boljše delo, saj bomo s tem tudi sebi zagotovili boljše pogoje!« Tovariš Gerič je vsem jubilarom tudi čestital.

Jubilej so praznovali:

30 let – Jožef Adorjan, Helena Farakaš, Agi Lugarič, Marija Novak; 20 let – Alojz Bobovec, Kristina Grahovec, Vilijem Hepe, Rozalija Horvat, Marija Kelenc, Stefan Kepe, Franc Tivadar, Irena Tivadar; 10 let – Julijana Bači, Olga Bači, Ana Balažic, Marija Bernad, Ana Feher, Katarina Gašparič, Stanislav Graj, Dušan Hrženjak, Cvetka Jaklin, Marija Kustec, Rozalija Pamič, Marija Plej, Franc Pucko, Stefan Ritolop, Alojz Slavic, Marjeta Slana, Ladislav Somi, Rozina Sobočan, Helena Soke, Magdalena Tot, Rozalija Tot, Katarina Varga, Ludvik Vegi, Stefan Zver ml.

Vsem jubilarom čestitamo!

Športne aktivnosti v MIP

Kristina Antolič

Kegljači gostovali v Zagorju

Za dobro poslovno sodelovanje je potrebna tudi dobra sprostitev, predvsem na športnem področju, so ugotovili kegljači trgovske delovne organizacije iz Krapine. Zato je prišla pobuda za sodelovanje na športnem področju med to delovno organizacijo in M-Izbiro Panonijo. Tako so kegljači sklenili, naj se tradicija, ki je bila pred leti že močno razvita, a kasneje prekinjena, ponovno oživi.

Prejšnji mesec so se želje obeh ureničile. Na tekmovalju, ki je bilo na kegljišču Zabuka v Hrvaškem Zagorju, so se kegljači odrezali takole: moška ekipa MIP je podrla 2220 kegljev, moška ekipa Strahinjčica pa 2123 kegljev; ženska ekipa MIP je podrla 678 kegljev, ženska ekipa Strahinjčica pa 539 kegljev. Najboljši posameznik v M-Izbire Panonije.

Ob vsakoletnem tradicionalnem srečanju ob Dnevu železničarjev sodelujejo v kegljanju 4 ekipe, med njimi tudi ekipa MIP, ki je tokrat osvojila 2. mesto. Najboljši posameznik, ki je prejel tudi pokal, je bil delavec naše delovne organizacije, Ivan Čeh.

Priznanja za strokovno delo in kakovost

Jože Černoša – M-Agrokombinat Krško

Najvišje ocene za krški cviček

Samo kakovost bo rešila posavsko vinogradništvo in vinarstvo. Tega se dobro zavedajo tudi v tozdu Vinogradništvo-kleti krškega M-Agrokombinata. Dokaz za to so visoke, točneje rečeno, najvišje ocene za cviček letnik 1981, ki jih je dobil na tradicionalnih marčevskih prireditvah, Prazniku posavskih vin na Čatežu in Tednu dolenskega cvička v Novem mestu. To je hkrati tudi primerna prilika za razgovor z direktorjem tozda, dipl. ing. agr. Darkom Marjetičem.

Černoša: Na obeh prireditvah ste za razstavljeni vina dobili diplome, ki jih strokovne ocenjevalne komisije podeljujejo le najboljšim vinom. So bili vzorci iz povprečja?

Marjetič: Da, iz povprečja. Kakovost je rezultat strokovnega dela v kleti od predelave do šolanja vina.

Černoša: Kdo dela z vini in kje dobite grozdje?

Marjetič: Tozdu Vinogradništvo-kleti je nastal leta 1977 kot tehnološka celota za pridelavo grozdja v lastnih vinogradih, za predelavo grozdja, šolanje in stekleničenje vina in za promet z vinom. Z vsakoletnim večanjem zmogljivosti smo dobili sodobno klet za 350 vagonov (3.500.000 l) vina, kjer poleg svojega grozdja predelamo še grozdje združenih kmetov in iz prostega odkupa. Vsako leto prodamo večinoma na slovenskem trgu 250 vagonov vina, od tega največ cvička (80%), nekaj kakovostnih vin z geografskim poreklom (Sremičan rdeči in beli) in še nekaj vin brez geografskega porekla (Brentar).

Na trg dajemo vina v steklenicah, ki jih napolnimo v sodobni polnilnici z zmogljivostjo 2100 litrov na uro. V našem tozdu je zaposlenih 70 delavcev, trije imamo visokošolsko izobrazbo, dva sta končala višjo šolo, pet srednje šolo, ostali so usposobljeni za dela in naloge, ki jih opravljajo. Skupaj ustvarimo letno 90 milijonov din prihodka.

Černoša: Promet z vinom je zahtevno delo. Odvisni ste od povpraševanja, od navad potrošnikov, od množice predpisov. Kako vse to usklajujete?

Marjetič: To delamo v okviru Poslovne skupnosti za vinogradništvo in vinarstvo SR Slovenije. S samoupravnim sporazumom o prometu z vinom smo uredili odnose med proizvajalci in trgovino. Žal se temu sporazumu nočejo pridružiti gostinci.

Černoša: Vinogradništvo je na našem območju doživelo s sanacijskim programom iz leta 1968 pravi razcvet. Kako bo naprej?

Marjetič: Vzporedno smo razvijali vinogradništvo in kletarstvo. Naprej bo precej težje, ker vinogradništvo in vinarstvo ne sodita več v prednostne naložbe v kmetijstvu. Ne vem, kaj bo s starejšimi vinogradi, če jih ne bomo obnavljali, verjetno jih bo zaraslo grmovje. Lastnih sredstev za obnovo in prenovo dotrajanih nasadov nimamo niti mi niti kmetje, ki imajo v lasti več kot 90 odstotkov vinogradniških zemljišč.

Černoša: Kje so težave pri tekočem, vsakodnevnem delu?

Marjetič: Največja težava je neurejena oskrba z repromaterialom in nadomestnimi deli. Večina opreme in sestavin za repromaterial je iz uvoza. Deviz nimamo, ker tudi nismo omembe vredni izvozniki. Z gnojili ni težav, so pa s sredstvi za varstvo rastlin, za šolanje in nego vina. Marsikaj hitro rešujemo znotraj poslovne skupnosti, saj so težave vseh vinarcev in vinogradnikov v Sloveniji približno enake, zato se lahko in hitro dogovorimo za skupne in enotne akcije.

Černoša: Kakšno je sodelovanje vašega tozda z drugimi v delovni organizaciji in v sozdu?

Marjetič: Neposredno in veliko sodelujemo s TOK-Kmetijstvo, trgovina, storitve, saj nam združeni kmetje dobavljajo večino grozdja za našo klet. Skupaj pridelujemo tudi cepilneke in sodelujemo pri

odbiri matičnih rastlin za razmnoževanje. V vseh prodajalnah prodajajo naša vina. Manj sodelujemo z drugimi temeljnimi organizacijami, saj z njimi le usklajujemo skupne programe razvoja delovne organizacije. Moti nas tudi to, da dobivamo precej podatkov o poslovanju prepozno in da se v prometu z vinom premalo vključuje komercialna služba iz delovne Prepričan sem, da bomo vse to uredili z dogovarjanjem. Mislim tudi, da bi vsaka prodajalna z živili v sozdu Mercator lahko imela na policah naša vina. Kljub dogovoru, to še ni tako.

Černoša: Nekateri gostinci, predvsem zasebniki, točijo odprta vina. Kako to vpliva na prodajo vaših vin?

Marjetič: Zaradi visokih cen in padanja življenjske ravni se zmanjšuje tudi poraba vin, zlasti v gostinstvu. Gostinci se zato odločajo za raznovrstno ponudbo, seveda v skladu s predpisi o prometu z vini. Prav zaradi teh možnosti, ki jih nekateri izkoriščajo nepravilno, povzročajo motnje na trgu z vini.

V občini Logatec zagotovljena sredstva za intervencije v kmetijstvu

Janez Fric – M-KZ Logatec

Z več denarja do več hrane

Zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti Skupščine občine Logatec sta na seji 31. 3. 1982 sprejela odlok o uvedbi posebnega občinskega davka za intervencije v proizvodnji hrane v obdobju 1982-85 na območju občine Logatec.

Na isti seji je bil sprejet tudi odlok o ustanovitvi samostojnega sklada za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane v občini Logatec. S prvim odlokom je opredeljeno zbiranje sredstev po stopnji 0,4% od osebnega dohodka ter naloge, za katere bodo namenjena sredstva. Gre za pospeševanje živinoreje na domači krmi, za zagotavljanje družbene organizirane poljedeljske proizvodnje, za delovanje kmetijske pospeševalne službe, za nadomestila dela obrestni pri kreditih iz sredstev hranilno-kreditne službe in za pospeševanje kmetijske proizvodnje na hribovitih območjih. Na podlagi sprejete stopnje se bo od aprila do konca leta 1982 zbralo cca 2.500.000,00 din.

Drugi odlok ureja statusni položaj sklada za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane v občini Logatec.

Ob sprejetju prejšnjih odlokov je prav, da pogledamo do sedanje delovanje sklada za pospeševanje kmetijstva v občini Logatec. Sklad za pospeševanje kmetijstva je bil ustanovljen z odlokom občinske skupščine Logatec 9. julija 1970 leta.

Poslovanje maloprodaje v Krškem

Anica Koprivnik – M-Preskrba Krško

Dohodek se znižuje

Poslovanje trgovinskih OZD, ki se je v letu 1981 odvijalo ob nenehnem upadanju marž, občasnem pomankanju nekaterih vrst blaga, visokem naraščanju cen ter zmanjševanju realne kupne moči prebivalstva, je bilo zelo težavno. Obveznosti, ki izvirajo iz nove investicije Nakupovalni center Krško, pa so za našo delovno organizacijo predstavljale še dodatno obremenitev.

V primerjavi z letom 1980 je DO Mercator-Preskrba Krško ustvarila 50 odstotkov več prometa. Od tega je bila v našem novem objektu Nakupovalni center ustvarjena nekaj več kot tretjina celotnega prometa, na prodajalne v samem mestu Krško pa odpade okoli 78 odstotkov celotnega prometa DO. Dohodek na zaposlenega je znašal 320.031, kar je več, kot znaša povprečje te dejavnosti v SR Sloveniji v letu 1981.

Glede na vložena sredstva pa kazalci niso najbolj ugodni, ker v prvih letih nova naložba ne more dati ustreznih poslovnih rezultatov. Razumljivo je, da ne more sama pokrivati vseh obveznosti, ki izvirajo iz naložbe.

Dohodek smo realizirali le v višini 89 odstotkov planiranega, toda pri tem je potrebno poudariti, da je izpad planiranega dohodka posledica razlike v ceni – zamrznjeni deleži za kritje stroškov trgovine. Tako je bila dosežena razlika v ceni v letu 1980 16,6 odstotka, v letu 1981 pa le 15,5 odstotka, kar nam znižuje dohodek za več kot 7 milijonov din. Poleg tega pa so kondicije dobaviteljev povsem odpadle.

V primerjavi z letom 1980 je v DO združevalo delo le 14 odstotkov več delavcev, izračunanih iz

Mercator v Posavju

duktivnost ter ustrezna organiziranost dela so omogočili, da smo v preteklem letu dosegli planirane osebne dohodke toda tudi ti ne dosegajo povprečja trgovine na drobno v SR Sloveniji.

Veliko pozornost smo in še vedno posvečamo zalogam. Trud za kar najboljšo ter obširno izbiro se nam je obrestoval, saj v naše nakupovalne objekte, predvsem Nakupovalni center ter Blagovnico, prihajajo kupci od Zidanega mosta do Zagreba, kar dokazuje, da je bila gradnja takšnega objekta, kot je Nakupovalni center, nujno potrebna, in to ne samo za naše območje, ampak tudi za širšo okolico. To nam potrjujejo tudi rezultati prvega trimesečja letošnjega leta, saj znaša index prometa 155 glede na isto obdobje leta 1981. Tudi oskrba z nekaterimi proizvodi, ki jih je primanjkovalo, v letu 1981 je bila zadovoljiva, čeprav nakupovalne mrzlice za nekatero

ur. Kljub temu, da Nakupovalni center zahteva vsled celodnevne delovnega časa število zaposlenih za dvoizmensko delo, smo s

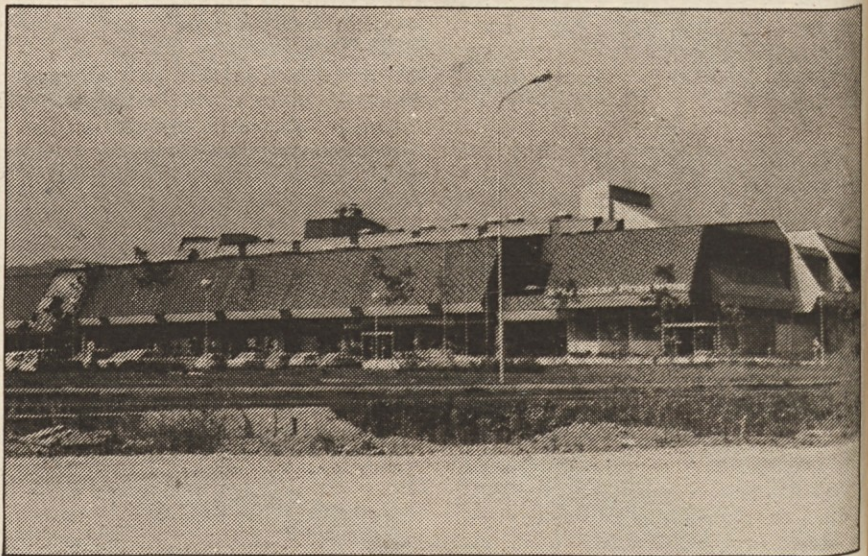

Foto Jože Rozman

skrajno zmotno prerazporeditvijo delavcev in učencev uspeli v letu 1981 poslovati s planiranim številom delavcev in doseči zadovoljiv promet na zaposlenega. Prizadevanje vseh zaposlenih za doseg kar največjega prometa, večja pro-

blago (kava, pralni prašek) tudi nam ni uspelo preprečiti.

Izkušnje in uspehi dosedanjega poslovanja, predvsem glede Nakupovalnega centra, so nam vodilo za iskanje novih rešitev za doseganje poslovnih uspehov.

Mercator na Notranjskem

sko zbiranje in zagotavljanje sredstev za nemoteno delovanje sklada.

Na podlagi Družbenega dogovora o osnovah družbenega plana občine Logatec za obdobje 1976-1980 so delavci TOZD in enovith organizacij sprejeli samoupravni sporazum o samoupravnem planu razvoja kmetijstva in združevanju sredstev za pospeševanje kmetijstva. Sporazum je bil sprejet za petletno obdobje. S tem pa je bil zagotovljen reden dotok sredstev. Program sklada se je zato razširil.

Deset let sklada – dosežki in ocena

V tem sestavku ne bom našteval, koliko kg mineralnih gnojil je bilo regresiranih, koliko hlevov, oziroma stojišč smo zgradili itd. Težko je tudi podati točno oceno, v kolikšni meri so sredstva sklada za pospeševanje kmetijstva vplivala na razvoj kmetijstva v občini Logatec. Pa vendar lahko damo splošno oceno o rezultatih delovanja sklada v minulih 10 letih in vplivu na razvoj kmetijstva. Ugotavljam, da je bilo za regresiranje mineralnih gnojil namenjeno največ sredstev. Iz tega lahko sklepamo, da se je uporaba mineralnih gnojil močno povečala.

Regresiranje nakupa priznanih semen žit omogoča kmetom, da kupujejo visokorodne in priznane sorte. Regresiranje umetnega osemenjanja krav in plemenskih telic je omogočilo, da se je umetno osemenjanje uveljavilo na celotnem področju občine. S tem se je izboljšala tudi kvaliteta osnovne črede govedi. Pomembno vlogo je odigral sklad pri pospeševanju pašno-košnega sistema izkoriščanja travne ruše. Na področju občine se je veliko kmetij usmerilo v ta sistem pašne. Za preusmeritev kmetije je kmet dobil prvo leto 600 kg, drugo leto 300 in tretje leto 150 kg mineralnih gnojil po ha.

V začetku letošnjega leta je bil v okviru občine Logatec podpisan

Dogovor o zavarovanju goveje živine v občini Logatec. S tem dogovorom se rejcem zagotavlja boljše zdravstveno zaščito goveje živine ter tako zavaruje tudi rizik proizvodnje. Sklad za pospeševanje kmetijstva zagotavlja 30% zavarovalne premije za govejo živino članov zadruga. V zavarovanje so zajete krave in plemenske telice.

Z občasnim regresiranjem močnih krmil smo preprečili klanje osnovne črede in predčasne zakol pitancev v letih, ko je bil pridelek osnovne krme zaradi neugodnih vremenskih razmer manjši. S sredstvi sklada smo izvajali še druge potrebne akcije.

Ob sprejetju odloka o uvedbi posebnega občinskega davka za intervencije v proizvodnji hrane v obdobju 1982-1985 na območju občine Logatec so delegati predlagali, da se s sprejetjem tega odloka preneha zbirati sredstva na podlagi SS o temeljih plana sklada za pospeševanje kmetijstva v občini Logatec, ki je bil sprejet za obdobje 1981-1985.

Sklad za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane v občini Logatec mora sprejeti program dela za letošnje leto. Program se bistveno ne bo razlikoval od sedanjih že sprejetih programov sklada za pospeševanje kmetijstva. Sredstva se bodo zagotavljala upravičencem le pod pogojem, da se s pogodbo zavežejo zagotavljati dogovorjene količine hrane OZD s področja kmetijstva.

S sprejetim odlokom o uvedbi posebnega občinskega davka za intervencije v proizvodnji hrane v občini Logatec in odlokom o ustanovitvi samoupravnega sklada za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane v občini Logatec so zagotovljena sredstva za nadaljnji razvoj in pospeševanje kmetijstva ter omogočeno samoupravno vplivanje delavcev, ki združujejo ta sredstva, na politiko razporejanja in porabe sredstev.

Grmadine trgovine od Gornjega grada do Luč

Jože Rozman

Prav nič odrinjeni

Vedno me je zanimalo, kaj imajo tam v Zgornji Savinjski dolini, ko so v tozdu Grmada naštevili svoje poslovalnice. Dejali so, da jih imajo v občinah Šiška in Bežigrad v Ljubljani ter v občinah Domžale in Mozirje, pri zadnjih pa so vedno nekako s ponosom dostavili: »Pojdite jih pogledat, spleča se. Lepo je tam«.

In sem se odpravil, tja v savinjski kot. Blizu je, bližje kot si morda mislimo, takoj za hribi, ki se nam črtajo na severnem obzorju.

Gornji grad, čez Črnivec od Ljubljane ni več kot 40 kilometrov, je bil prva postaja. Star srednjeveški trg, ki se je že leta 1140 ponašal z

benediktinskim samostanom, kjer je bil od leta 1493 naprej sedež ljubljanske škofije in ki mu danes daje pečat mogočna baročna cerkev s slikami Fantonija, Layerja, Kremser-Schmidta in Künla, potem naprej proti Ljubnem in Lučam, ki so pod Raduho skoraj na pragu Logarske doline. Pa dovolj potopisnega razglabljanja, vrnimo se v Gornji grad, kjer je osrednja pisarna za vse Grmadine poslovalnice na tem koncu.

»Kako se počutite tako v stran od središča vaše organizacije,« je bilo prvo vprašanje za **Andrejko Žerovnik**, vodjo pisarne. »Predvsem, ne počutimo se odrinjeni ali pozabljeni, prepuščeni sami sebi. Kljub tem kilometrom, ki nas ločijo od Ljubljane, se vseskozi čutimo kot Grmadini. Pri vseh težavah nam pomagajo, kolikor morejo. večkrat pridejo vodilni delavci k nam, redno pa s periodičnim obračunom, ki ga skupaj pregledamo. Tudi sindikat dela tako, da smo vedno vsi skupaj, tako na počitnicah, športnih prireditvah, pri obdaritvi otrok in upokojencev, skratka, kar pohvaliti jih moramo.«

O drugih organizacijah iz sozda, zlasti o ljubljanskem Grosistu, pa niso povedali nič kaj pohvalnega. Morda je to tudi vzrok, da se ne čutijo Mercatorjevi, kot so sami rekli, saj imajo prav zaradi slabega sodelovanja z ljubljanskim veletrgovcem več poslovnih stikov z zunanjimi dobavitelji. Pa ne, da bi tako sami želeli, vendar blago morajo imeti, in če ga ni v Ljubljani, ga naročijo drugje, povedo. Imajo občutek, da pri Grosistu želijo, da bi takrat, ko je blaga dovolj, vse nabavljali pri njih, ko pa nekaterih izdelkov primanjkuje, jim v Grosistu obračajo hrbet. Pred petimi leti in nazaj so tudi sadje in zelenjavo nabavljali pri M-Sadju zelenjavi, vendar se to potem ni več splačalo zaradi drugega prevoza in dražjega blaga, ki pa je bilo zato boljše od drugih. In če bi lahko komercialna služba stala uredila, da bi Lesnina dala več kreditov za nakup pohištva, bi bili še bolj zadovoljni.

Nobena trgovina na tem koncu ni nedonosna, res pa je, da jim iz Ljubljane očitajo, da včasih prepočasno obračajo zaloge, saj je treba danes kar najbolj skrbno gospodariti. V teh primerih pa se pokaže solidarnost, saj na primer v ljubljanskih Grmadinih trgovinah zaloge hitreje obračajo, v teh savinjskih trgovinah, če jim lahko tako rečemo, pa prodajajo manj živil in več drugega blaga, pri katerem so višje marže. In tako se vse nekako pokrije in izenači, kot v složni družini, pa je potem za vse dovolj ali ravno prav.

Andrejka Žerovnik, vodja pisarne, tu že od leta 1956 naprej, s sodelavkama Jožico Pečnik in Ivanko Tratnik.

Od leta 1964 je tu samopostrežna trgovina, le da je bila takrat za polovico manjša, kot je danes. Zgoraj so pisarne, točneje rečeno ena sama, ki bi ji lahko rekli upravno središče za vse Grmadine trgovine v okolici. Pa ne samo to, nad trgovino so še tri turistične sobe z 12

ležišči, kuhinjo in sanitarijama. Kdor si želi miru, sprehodov ali celo planinarjenja, temu so vrata tu odprta, saj sobe niso vedno zasedene.

Blagovnico Ljubno so odprli 9. decembra 1967. V njej je samopostrežnica, bife in oddelki za pohištvo, konfekcijo, belo tehniko in metrsko blago. Lani so prodali za pet in pol starih milijard blaga ali za 40% več kot leto poprej, letos aprila pa na primer za 650 starih milijonov. Če je bila ob otvoritvi in še nekaj let potem Blagovnica za tak kraj

prevelika, pa je danes že premajhna, saj bi lahko prodajali več tehničnega blaga, če bi ga kje imeli, je povedal poslovodja ALBIN ZAMERNIK. V Blagovnici imajo še mesnico, ki je edina v kraju, kupce pa skušajo pritegniti še z a lcijskimi prodajami pohištva.

Samopostrežnica v Lučah s posebnim oddelkom za tekstil proda mesečno za okoli 170 starih milijonov blaga. Tako kot tista v Ljubnem se tudi ta ponaša z vabljivo tipsko arhitekturo, ki je skladna z okolico, še prav posebej tu v Lučah, ki niso bile brez razloga večkrat izbrane za najljepši turistični kraj v Sloveniji.

– Tozdu Grmada (DO M-Rožnik) ima v občini Mozirje 11 poslovnih enot. To so samopostrežnice v Gornjem gradu (150 m²), Lučah (320 m²) in Ljubnem. Slednja je v sklopu Blagovnice (1450 m²), v kateri je še bife. V Ljubnem imajo še Železnino (120 m²), v Gornjem gradu trgovino Tekstil (80 m²), naštevaje končajmo s tremi klasičnimi trgovinami, ki so v Okonini, Šmartnu ob Dreti in Konjskem vrhu (tu še bife), vsaka s površino okoli 70 m².

– 39 delavcev, večinoma žensk, je zaposlenih v teh trgovinah, imajo še dva učenca, za nove, ki naj bi se usmerjeno izobraževali, pa nimajo mentorja, kot to določajo predpisi. Razen enega imajo vsi delavci ustrezno izobrazbo.

– Predhodniki teh zgornjesavinjskih trgovin so trgovska podjetja Jelka iz Gornjega grada, Raduha iz Ljubnega in Arte iz Luč, ki so se leta 1963 najprej združila, potem pa pridružila Mercatorju kot samostojna poslovna enota. Leta 1972 so postali sestavni del Detaila, predhodnika današnjega Rožnika, od začetka leta 1977 pa so sestavni del tozda Grmada.

Letošnja pomlad je prišla malce bolj plaho, a dnevi le postajajo vse toplejši in to je tudi prav. Še malo, pa nas bodo na svoje obale, že privabile reke, pa tudi morje. Medtem, ko se bomo prijetno sončili, pa nas bo ali ne, pestila tudi žeja. Prilegel se bo požirek nečesa hladnega, osvežujočega, s prijetnim okusom...

V Radencih ne natakajo v steklenice le mineralne vode, ki jo pijemo že celih 113 let. Pred enajstimi leti jim je kadrovski, poslovni in tehnološki razvoj omogočil pomemben in kakovosten korak naprej: uvedli so proizvodnjo nizkokalorične brezalkoholne pijače **deit**. Ustrezen marketinški pristop je v kontekstu celotne tržne organizacije in ugleda Radenske omogočil ne le za jugoslovanske, temveč tudi za evropske razmere nepričakovan uspeh. Radenska se je skoraj iz anonimnosti v nekaj letih uvrstila med vodilne proizvajalce brezalkoholnih pijač.

Družina **deit** je osvojila simpatije potrošnikov in kdo ve, kolikšne količine so ga že napolnili v polnilih Radenske. Pomemben uspeh je **deit** dosegel nedavno tudi zaradi tega, ker je nizkokaloričen, dietetičen, brez sladkorja in brez konzervansov. Okusu limone, pomaranče, grapefruita in jabolka se je kasneje pridružila še kola. Vsi po vrsti so okusni, odlično odžeja in ne redijo. To je tudi najvažnejše sporočilo vsem tistim, ki se boje odvečnih kalorij.

Deit odžeja, a ne redi. Deit oranža, deit citriona, deit grapefruit, deit jabolko in deit cola.

V Radenski pa so na področju brezalkoholnih pijač na bazi mineralne vode želeli še dlje. Tako je v letu 1978 v lastnih laboratorijih nastala nova osvežilna, brezalkoholna pijača **swing**. Nastala je pravzaprav družina **swing**, ki jo je trg tudi zelo dobro sprejel.

Družino **swing** so sprva sestav-

ljali trije prijetni okusi: limona, oranža, tonik, lani pa je dobila novega, četrtega člana. To je **swing eksotik**, v katerem so se zbrali prijetni okusi treh tropskih sadežev: manga, papaje in marakuje. Prav okus **svinga eksotik** je nekaj novega na našem tržišču in v letu dni se je krog ljubiteljev te brezalkoholne pijače že močno razširil.

Mango, papaja in marakuja uspevajo v Južni Ameriki, Novi Zelandiji, Indiji, Indoneziji, Afriki in Avstraliji. Meso teh tropskih sadežev je dobro, nadvse aromati-

v okusih. Pomembna razlika je v kalorični vrednosti, saj je **deit** nizkokaloričen, **swingi** pa so normalno sladki.

Brezalkoholne pijače Radenske pa so še posebej primerne za mešanje z žganimi pijačami, sadjem in mlekom. Če ste ljubitelji tako imenovanih long drinkov in koktajlov, potem si velja zapomniti nekaj receptov za pripravo.

Deit Chery – potrebujemo pol kozarca češnjevca soka, kroglico vanilijevega sladoleada, žličko sladkorja, nekaj kapljic limonovega soka, kokco ledu in seveda **deit**.

Cocktail 82 – potrebujemo 0,3 dl gina, **swing eksotik** in kokco ledu.

Posebno okusen, zaradi svoje barve pa tudi na pogled privlačen je **cocktail bitter swing**. Sestavina: 0,5 dl bittra, **swing eksotik**, kocka ledu in rezina pomaranče ali limone.

no in sladko, vsebuje pa tudi celo kopicico vitaminov.

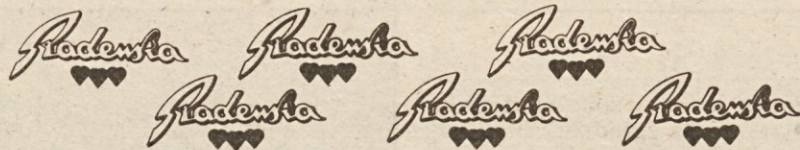
Poiščite si svojo osvežilno brezalkoholno pijačo. Naj bo to odslej **swing eksotik**.

Ko že govorimo o brezalkoholnih osvežilih pijačah iz Radenske, torej o **deitih** in družini **swing**, naj povemo tudi to, da razlika ni le

Okusen, pa čisto preprosto pripravljen napitek je lahko tudi tale: zmešajte polovico kozarca piva in polovico **svinga eksotik**. Poskusite, gotovo vam bo všeč, saj je napitek nadvse osvežujoč.

V toplih in vročih dneh si gasite žejo z brezalkoholnimi pijačami deit in swing iz Radenske.

Mile Bitenc

Nekaj dni pred prvim majem je tozd Dolomiti odprl prenovljeno samopostrežno prodajalno v Gerbičevi ulici. Poslovalnica, ki je še pred slabim desetletjem veljala za eno največjih in najlepših (bivša Hrana), je z leti postala preutesnjena in po opremljenosti zastarela.

Prodajalno so temeljito prenovili, na novo opremlili in zdaj na enaki prodajni površini ponujajo večjo izbiro živih in gospodinjskih potrebščin. Več o investiciji v prihodnji številki, ko bomo pisali še o drugih adaptacijah v tozdu Dolomiti.

Besedilo in foto: Mile Bitenc

Mladinske delovne brigade

Zdravko Nagode – M-Rožnik, TOZD Dolomiti

Še imamo prapor

Z veseljem se spominjam dni, ki sem jih preživel v brigadi, predvsem na delovnih akcijah na Primorskem. Rad bi ponovno obudil misel na samostojno mladinsko brigado, ki jo je Mercator že imel v letih 1978 in 1979.

Prvo leto se nas je zbralo dvaindvajset, naslednje leto pa že čez trideset. Kljub nekaterim slabostim je bila brigada uspešna in je dosegla več uspehov. Nato smo jo prenehali organizirati, ostal je njen prapor in spomini. Kljub temu se nas je v letu 1981 osem udeležilo poldanske akcije na trasi »Pot spominov in tovarštva«

Veliko govorimo o stabilizaciji, tako da je bila ukinitelj upravičena, vendar je tu še druga stran, ki je ne kaže zavreči: lastna brigada, povezava mladine sozda, dobra organizacija, reklama firme. Prav v letu 1981 se je zgodilo, da je občinska konferenca mladine v matični občini sozda imela premo brigad in brigadirjev (ena nepopolna, ene ni bilo). Prepričan sem, da bi lahko tako velika

firma z 80 organiziranimi enotami in skoraj 15.000 zaposlenimi zbrala 40 ali 50 mladih, ki bi odšli na delovno akcijo. Če bi nas bilo kljub temu premalo, bi občinska konferenca premagala dopolniti brigado. Morali bi dobro premisliti in odpraviti vse slabosti, ki smo jih opazili v letu 1978 in 1979. Prepričan sem, da ne bi osramotili tistih, ki bi nam izkazali zaupanje.

Predlagamo tudi, da se srečamo vsi brigadirji, ki smo bili na akciji v letih 1978 in 1979 – da se pogovorimo in pomagamo pri organizaciji, da bi oživel Mercatorjevo brigado. Dan brigadirjev, 1. april, je za nami, vendar se lotimo akcije, da bi pri Mercatorju spet slišali brigadirski horuk.

Brigadirski Z-D-R-A-V-O
»Trasko – 79«

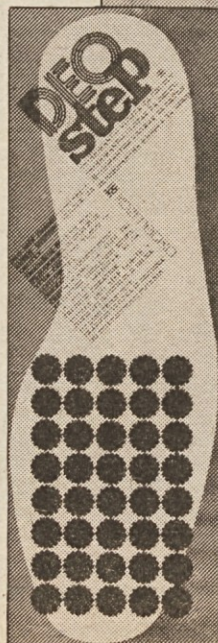

kozmetika

DEO step

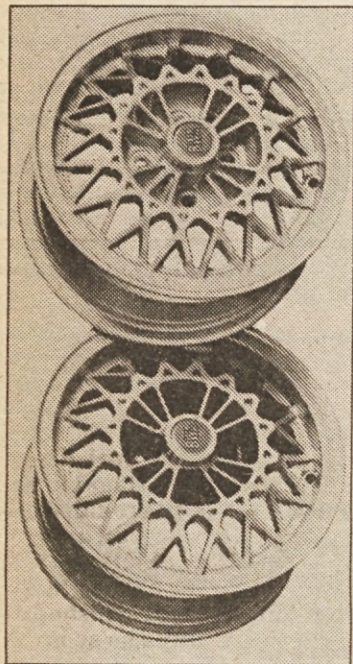
in hoja vam bo v užitek

Vložek za obutev DEO STEP zmanjšuje neprijetno znojenje nog, dezodorira in osveži noge, upije odvečno vlago in varuje obutev.

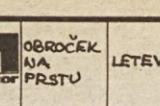

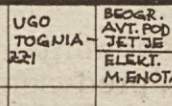
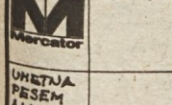
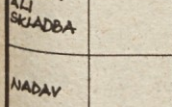
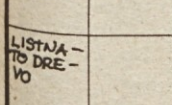
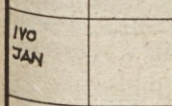
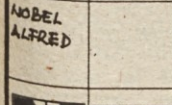

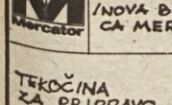
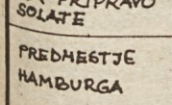
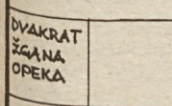

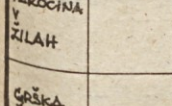
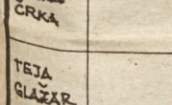
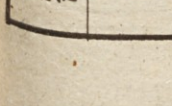

Vložek Step omogoča udobno hojo, zato je primeren za vsakega, najsi nosi lahko ali težko obutev. Se prav posebno pa ga priporočamo prodajalcem, gostincem, frizerjem, delavcem za stroji in drugim, ki na svojih delovnih mestih močno obremenjujejo noge. Vložek Step bo dragocen pripomoček tudi športnikom, ljubiteljem hoje, plinca in drugim.

DEO step
kozmetika

Mercator-Mednarodna trgovina, tozd Contal poleg vse avdioakustike, o kateri smo že pisali in s katero ima velik poslovni uspeh, zastopa tudi firmo BWA, ki izdeluje platišča iz lahkih kovin. Na voljo so platišča za skoraj vse znamke avtomobilov, ki jih srečamo na naših cestah: Fiat (in seveda tudi Zastava), Alfa Romeo, BMW, Volkswagen, Opel, Ford, Mercedes, Peugeot, Renault, Citroen (le za modele Visa), Simca, Skoda in Volvo.

Če si torej želite, da bi vaš jekleni konjiček, dobil športni videz, pokličite za podrobnejša pojasnila na oddelek zastopstev tozda Contal, telefon (061) 348-761 ali jih obiščite na Titovi 66 v Ljubljani. Cene se gibljejo med 44 in 66 tisoč italijanskimi lirami.

				OBROČEK NA PRSTU	LETEV	RELEJNI BODA - TEK. TRDEM	KRAJ HERCA - TORTIČE - GA POČIT. DOHA	KRIŽANKA SESTAVILA: MAJA HOČEVAR	
OGRINJALO		DEL SKELETA		SAMO - VEZNIČA VODNI HLAPI		KLADA ZA SEKANJE DRV		GERMAN OREL	
	SLOV. KIPAR ZDENKO		RUDAR	UGO TOGNJARI		BEGR. AVT. PODJETJE ELEKT. MENOTA	RIM. HIS - NI BOG SLAGOV. RIBA	VELIKO SITO	
	OVJONICA OPERNI SPEV	FOGANJEK VSE V REDU		NEUMEN		ORANJE SLAVNOST MIKROB			
	UHETVA PESEM ALI SKLADBA	TESLA NIKOLA GARDNER		KAZALNI ZAJMEK	NIKO TERAS	NENADNA SMRT TROPSKI LENIVEC	2. SAM.	OVINEK	
	NADAV	VULKAN NA SICILIJI IZVRŠNI ODBOR		DEL SKLADBE					
	LISTAJA - TO DRE - VO	GLASBE - NO ZAJA HENJE /HUČ./		SHUČAR. KLUB		LJ. LO - KAL POPEVKA - RICA KOS			
	IVO JAN	AVTOMAT. OBDELAVA PODATKOV		OBRAZ ZA PRIDELAVO SIRA	FOGAN	SESTAVINA PIVA	DOKODER OD KAPITALA		
	NOBEL ALFRED	DUBROVNIŠKO LETALIČE		USTNICA	ZUŽELKA KI FIČI	PARKEING	NABŽ. PREDSED. TANOŠ VER. OPERA		
	NESTO V SRBIJI /NOVA BLAGOVNI - CA MERCATOR/	FRITRIDL. DALMAT. MESTICE		6. ČRKA MONG. VLADAR					
	TEKOČINA ZA PRIJRAVO SOLATE	CIMA	SLOV. PISATELJ JANJZ. GLASB. INTERVAL		KNIN VRSTA BONBON.				
	PREDHETJE HAMBURGA	DEU IVO		ŠAHOV. PORAZ GLAS					
	DVAKRAT ŽIGANA OPEKA	SLOVEN - SICI TERNIK REKA SK. VIRENCE		OS. ZAJMEK OČI		ORIENT. MERA	DEL OBRAZA		
	ŽIVALI KI RIVJE POD ZEMLJO	NADIH STAROSTI TROBJILO	ZELATINA IZ ALG.		AŠKERC PLUS				
	TEKOČINA V ŽILAH	VIDA RAUH		NITKA		ORGAN VIDA			
	GRŠKA ČRKA	METER		OS. ZAJMEK		IZRAS - TEK NA GLAVI			
	TEJA GLAZAR	STAR. AM. FILM. IGRALKA WEST							

naš nasvet

Za občutljivo kožo: Inblue special

Čas neverjetno hiti in tako je iztekel tudi najlepši pomladanski mesec. Maj nas je zasul s cvetjem in zelenjem, prinesel je več sonca in toplih dni in nas odel tudi v nova, modna oblačila. Moda gre pač svojo pot, kar pa velja tudi za kozmetiko: izbrati je treba med tistimi izdelki, ki so ta hip dobri in ki imajo prave barvne odtenke. Te pa zanesljivo najdete v dekorativni kozmetiki **Inblue**.

Za vsak make-up je važna prejšnja »priprava« kože. Tudi za preparativno je treba izbrati kozmetiko, ki daje koži vse, kar potrebuje - hrano, svežino in mladostni videz.

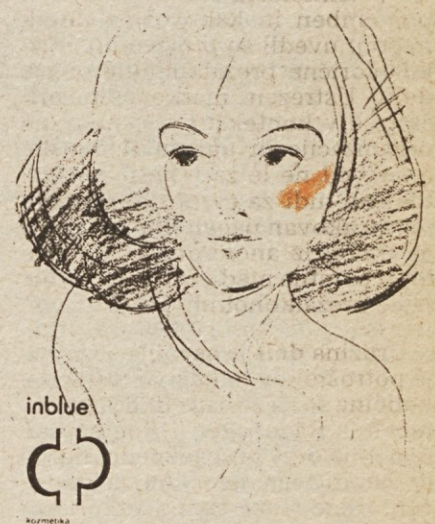
jo, da je prav z izdelki **Inblue special** nega kože popolnejša.

Inblue special hidrantna dnevna krema je namenjena vsem vrstam kože. Krema ima dodan naravni vlažilni faktor, ki preprečuje, da bi koža oddajala vlago in je hkrati tudi odlična podlaga za ličenje z dekorativnimi izdelki **Inblue**.

Hranljiva nočna krema Inblue special je namenjena regeneraciji zelo suhe kože. Vsebuje naravne maščobe, dragocene vitamine ter kolagen in elastin. Kolagen produ-

Ilirija-Vedrog je ime, ki že samo po sebi tudi na tem področju zagotavlja kakovostne proizvode. Kozmetika z imenom **Inblue** je plod dela domačih strokovnjakov. Preparativna in dekorativna kozmetika **Inblue** sta pravzaprav še zelo mladi, vendar pa sta že pridobili širok krog tistih, ki ju z veseljem uporabljajo.

Področje kozmetike je normalno suh ten in normalno masten ten. Prav zato so se tudi v **Iliriji-Vedrog** odločili za dve liniji: od normalne do mastne kože in od normalne do suhe kože. Vsaka linija vsebuje po štiri proizvode: mleko, tonik, vlažilno dnevno kremo in vlažilno nočno kremo. To so hkrati tudi štirje osnovni proizvodi za sistematično dnevno nego.

ra v kožo in mehča kolagensko tkivo. To je tudi dodatna vlaga koži in s takšno nego preprečimo zgodnje nastajanje gub.

Osvežilna kremna maska Inblue od normalne do suhe kože je kot nalašč za nego zelo občutljive suhe kože.

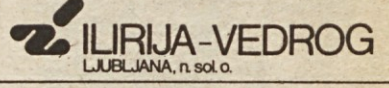
Osvežilna kremna maska Inblue od normalne do mastne kože zagotavlja uspeh pri negi mešane in mastne vrste kože.

Kozmetika **Inblue special** je s svojimi izdelki, ki vsebujejo dovolj vlage, pravilno izbrana nega tudi za vaš obraz, saj je danes problem suhih in mastnih dehidriranih kož vse večji.

Blaga nega in popoln uspeh - kozmetika Inblue special!

Upamo, da smo s tokratno informacijo marsikom ponudili koristen nasvet za nego kože. Zato si velja zapomniti: **Inblue special** iz **Ilirije-Vedrog**.

Mile Bitenc

Nagradna križanka

Tokratna nagradna križanka je iz domačih logov, Studio za ekonomsko propagando pa je za izžrebance pripravil 10 Mercatorjevih kap. Rešitev pošljite **najkasneje do 9. junija** na naslov SOZD Mercator, Studio za EP, Breg 22, 61000 Ljubljana. Veliko užitkov pri reševanju in sreče pri žrebu!

Maraton treh src: tekli so tudi naši

Naš izziv za sodelovanje na maratonu treh src v Radencih letos ni naletel na gluha ušesa. Trije naši delavci so »prebili led«, kot pravimo, se prijavili in - sodelovali.

Sodelovalo jih je, odetih v Mercatorjeve majice, celo pet. Jože Mihelič je na mali maraton na 21 kilometrov dolgo pot vzel s seboj sina Mirana, mlajši, Marko, pa je

ših sodeloval Franci Rožič iz M-Nanosa.

Žal nimamo podatkov o časih, ki so jih naši fantje zasedli. Sicer pa to ni niti tako pomembno. Po-

membno je, da so sodelovali in če drži reklo, da zgledi vlečejo, bomo prihodnje leto na 3. maratonu treh src v Radencih videli še več tekačev v Mercatorjevih majicah.

Našo ekipo je za radenski maraton pripravil KORŠ, ki je zanje poravnal tudi vse prireditvene stroške. Še ena uspešno opravljena naloga!

Mile Bitenc

tekkel na trim teku na 10 kilometrov. Na enako dolgi poti kot Jože Mihelič (M-Emba) je tekkel tudi Standarda, v najtežjem maratonskem, torej na nekaj več kot 42 kilometrov dolgi progi, pa je od na-

Izid žrebanja nagradne križanke

Mercator Turist

naše delovanje

Med 833 prispelih rešitvam smo šele po dolgotrajnem žrebanju uspeli najti pravilno. Mnogi reševalci so zelo površni: nekatere besede rešijo samo v eni smeri in ne pogledajo, ali se ujemajo tudi v drugi, popravljajo črko čez črko in potem seveda ni moč vedeti, katero so mislili kot pravo, nekateri pa celo po nekaj polj pustijo praznih! Stare in vedno znova kritizirane, a še vedno neizkoreninjene pa so napake kot neizpolnjeni kupon ali neoznačena ovojnica...

Dobitnica tokratne nagrade, tridnevnega potovanja z Mercator Turistom, je upokojenka tozda Dolomiti, **Filomena Gaspari**, Murgle 12, Ljubljana. Kam bo srečna izžrebanka jeseni potovala je še vedno skrivnost, vsekakor pa jo bodo delavci naše turistične agencije o tem pravočasno obvestili.

Naš delovnik

Beloglavec

Prihodi jutraj v trgovino so različni, nekdo pride prej, drugi malo kasneje. Primerilo se je, da je najbolj priden že zlagal kruh na police, bil pa je še brez halje. Prejšnji dan se je zakrokal, zato si ni umil las. Mastni lasje so v trgovini še posebno grdi, zato je vzel suhi šampon in si ga potresel po laseh. Prodajalka, ki je prišla na delo, je zagledala nad hladilno vitrino tisto belo glavo. »Ja, kdo pa ste?« vpraša in se prične umikati nazaj proti izhodu. Na ta račun smo se smejali še ves dan, prodajalki pa so se noge nehale šibiti šele naslednji dan.

Zdravko Nagode

Pravilna rešitev

KUPON KRIŽANKA

Ime in priimek _____

Naslov iz delovnega mesta _____

DO ali TOZD _____

Izpolnjeni kupon priložite rešitvi križanke, na ovojnico pa obvezno prapišite - Nagradna križanka, sicer rešitve, čeprav bo pravilna, pri žrebanju ne bomo upoštevali.

Športna obutev za Evropo, Afriko in Bližnji vzhod

Pred šestimi leti je bilo na enem od mnogih sestankov naših in ameriških poslovnežev postavljeno vprašanje, ali je Jugoslavija sposobna proizvajati in izvažati športno obutev. Ameriška korporacija Converse (za zahodnonemškimi Adidasom, ameriškim Nike in zahodnonemško Pumo četrti največji proizvajalec in izvoznik športne obutve na svetu) je bila, sprva sicer le medlo, zainteresirana, da bi Jugoslavija zanjo, po njeni licenci izdelovala športno obutev s tipično peterokrako zvezdo.

Med slovenskimi proizvajalci obutve za tovrstno sodelovanje takrat ni bilo zanimanja (niti Alpina niti Peko nista hotela vgrizniti v to, Planika pa je že izdelovala Adidasov program in ni smela sprejeti še konkurenčne proizvodnje), zato se je posla oprijela zagrebška Astra. Converse se v prvi fazi ni navduševal nad kakšnim večjim sodelovanjem. Šele pred štirimi leti je Contal uspel podpisati pogodbo o dobavi pol milijona parov športne obutve Converse in obenem licenčno pogodbo za proizvodnjo in prodajo čevljev s Converseovim zaščitnim znakom v Jugoslaviji in državah vzhodne Evrope. To sodelovanje se je še razširilo, ko je Contal podpisal zastopniško pogodbo in zastopal Converse z izdelki, proizvedenimi zunaj Jugoslavije, v sami Jugoslaviji, vzhodni Evropi, Turčiji, Iraku, Iranu, Egiptu, Siriji, Združe-

nih arabskih emiratih, Kuvajtu in Saudski Arabiji.

Ob vsem tem sodelovanju pa se je ves čas pojavljal velik nesmisel: Astra je proizvedla košarkarski čevljev vrhunske kakovosti znamke Converse in ga ob Contalovem posredovanju izvozila v Združene države Amerike, od koder je ta isti copat preko luže pripotoval, na primer, v Italijo! Converse se je po dolgih letih pogovorov s Contalom le odtajal in uvidel, da nima smisla tako nadaljevati in tozd Contal je na pogovorih pred mesecem dni dosegel to, da je postala Ljubljana oziroma novo skladišče na Slovenčevi ulici distribucijski center športne obutve Converse za vso Evropo, Afriko in Bližnji vzhod. Večina obutve bo proizvedene v Astri, posebne modele (Converse trenutno razpolaga z več kot 70 modeli vrhunskih športnih copat za košarko, teke,

tenis in druge športe, v nešteti barvnih odtenkih in v vseh mogočih velikostih) pa bo Contal uvozil na ljubljansko carinsko skladišče neposredno iz ZDA ali pa iz Converseovih skladišč v Koreji oziroma na Tajvanu.

Contal računa, da bi se morala letos proizvodnja podvojiti (torej povečati na milijon parov), saj je zanimanje evropskih distributerjev veliko, Jugoslavija pa ima, predvsem po zaslugi izjemno kakovostne pri nas proizvedene Adidasove športne obutve (2,5 milijona parov na leto) tudi sloves izvrstnega proizvajalca tovrstnih

Zaščitna znamka Converse, najstarejšega med svetovno znanimi proizvajalci športne obutve (ustanovljen je bil že leta 1923), ki je šele pred nekaj leti začel s prodorom na svetovni trg. Specializiral se je na košarkarsko obutev in tako obuva vse zvezde ameriške profesionalne univerzitetne košarke, obul in oblekel je našo reprezentanco na olimpijskih igrah v Moskvi, obuva in oblači naša prvotlača Cibona in Crveno zvezdo, medteniški igralci pa celo takšna imena kot sta Chris Evert in Jimmy Connors...

izdelkov. Contal bo skušal na osnovi optimalne zaloge kar se da promptno dobavljati naročeno blago. Nastopa namreč na tržišču, na katerem se je treba hitro »obrati« in ki ne prenese cincanja.

Športni čevljev je tipični sezonski artikel in največjo količino ga tržišče pogoltne pred pričetkom šole – takrat mora biti zaloga narejena, sicer posel odplava po potečku fraz o objektivnih težavah. Contalov privilegij bo uravnavanje zalog in plačil, ki se bodo zbirala preko Converseovega računa v Ljubljanski banki.

V času od 21. do 23. aprila je bil Contal gostitelj mednarodne konference, posvečene športni obutvi Converse, ki so se je udeležili predstavniki Danske, Norveške, Finske, Belgije, Nizozemske, Francije, Švice, Italije, Zvezne republike Nemčije, Španije, Kanarskih otokov, Cipra, Grčije, Turčije, Izraela in Slonokoščene obale. Namen konference je bil predvsem predstaviti nove proizvode, pregledati bilanco lanskega leta in Converseov plan za tekoče leto. Contalova naloga pa je bila predstaviti novo organiziranost sodelovanja, novi način distribucije in novo skladišče. Z vsem, kar so videli, so bili udeleženci konference in predstavniki ameriške matične korporacije, Converse, nadvse zadovoljni. V Contalu zdaj le še čakajo uro, ko se bodo pred nakladalnimi rampami na Slovenčevi začeli ustavljati tovornjaki s tujimi registracijami...

S podpisa pogodbe med Converseom, Contalom in Astro leta 1979 v Wilmingtonu, država Massachusetts. Od leve proti desni stojijo: Joseph Steinkrauss, pravni svetnik Conversea, Bogdan Cvahte, šef izvoza v Contalu, Ivo Brovč, direktor Contala, Drago Prelčec, predsednik zagrebškega združenja ZINKO, Gib Ford, podpredsednik Conversea, in Elmer Butler, direktor Converseovega mednarodnega programa; sedita Drago Zimak, generalni direktor zagrebške Aste, in John O'Neil, predsednik Conversea.

26. pohod po poteh partizanske Ljubljane

Letošnjemu pohodu po poteh spominov in tovarištva, 26. po vrsti, je nekoliko ponagajal dež, zato se ga je udeležilo manj tradicijam narodnoosvobodilne borbe zvestih prijateljev rekreacije in svežega zraka, kot je prireditelj pričakoval. To velja tudi za delavce sozda Mercator, ki so sicer prišli iz številnih organizacij združenega dela iz vse Slovenije, vendar jih je bilo manj kot lani, ob lepem vremenu.

Posebej je treba omeniti in pohvaliti odlično organizacijo članov korša, ki so pohodnikom poleg organiziranega odhoda in kopic, ob koncu pohoda, na pokritem dvorišču Mercatorjeve poslovne stavbe na Emonski oziroma Aškerčevi ulici ponudili sendviče, krofe in izvrsten čaj, ki je bil premočenim entuziastom zelo dobrodošel.

Besedilo in foto Matjaž Marinček

O organizirani počitniški dejavnosti in še čem...

Vesna Bleiweis – Center za obveščanje

Nekajkrat omenjeno – pa dajmo še enkrat!

Prvi počitniški prostori, kupljeni iz združenih sredstev, so že nared

Počitnice .. počitnice. Kam? Kako? Predvsem pa, za kako veliko denarja?! Poudarek je na »veliko denarja.«

V svojih temeljnih in delovnih organizacijah smo se začeli s počitnicami že zdavnaj ukvarjati. Pripravili smo vse potrebno, da so prikolice, stanovanjski objekti, počitniški domovi že urejeni, določili cene bivanja in penzionov, določili delavce, ki bodo koristili objekte, določili višino subvencij, skratka vse je nared.

Nared pa so tudi prvi trije objekti, ki so kupljeni iz združenih sredstev temeljnih in delovnih organizacij. V zalivu Miholjašice na otoku Cresu sta pripravljena dve stanovanjski hiši, v Kaninski vasi pri Bovcu pa enodružinsko stanovanje. Vsi trije objekti so opremljeni za udobno bivanje šestih oseb. V njih je vse, kar potrebuje gospodinjstvo – od šesalca do kljukic za obešanje perila. Televizije pa ni, čeprav se baje odlično sprejemajo italijanski porno programi. Pa saj počitnice niso za TV – ta nas izjemno dolgočasi še pred in po počitnicah. Torej na počitnice brez TV – če pa kdo le ne zdrži, naj škatlico z živimi slikami vzame s seboj. Pa dober sprejem.

Ti trije objekti so prvi objekti, ki so na voljo vsem temeljnim in delovnim organizacijam, združenim v SOZD, ki so tudi namensko združevale sredstva. V preteklih

dneh so vsi direktorji delovnih organizacij prejeli vsa potrebna navodila in terminski plan koriščenja objektov. Pri tem moram omeniti, da je plan koriščenja objektov izdelan po delovnih organizacijah, kajti počitnice so prekratke, da bi lahko vse temeljne organizacije prišle na vrsto. Torej se je potrebno o konkretnih uporabnikih dogovoriti znotraj delovnih organizacij.

Dogovor znotraj delovnih organizacij, vse lepo in prav, kaj pa dogovor o organizirani, usmerjeni politiki na področju počitniške dejavnosti na ravni sestavljene organizacije? Temeljiti program gradnje na izbranih, v čim krajšem času dostopnih lokacijah mora biti osnova za dogovarjanje o sredstvih. Brez takšnega programa tudi dogovarjanje nima vsebine in je le bolj glasno prepričevanje samih sebe, da bi vsi radi nekaj, da vsi skupaj nekaj zmoremo in podobne zadeve, na tihem pa vsak po svoje hvali nekoordinirano in kupuje drobnarije za svoje potrebe. S tem ne mislim, da to ni prav, saj kjer ni izdelana skupna politika in čvrsto opredeljen skupen interes, vsak voz z lahkoto pelje po svoje. Le da so takšni vozički zelo dragi in potrebnega je veliko časa, preden spet peljejo skupaj.

Vendar samo s programom in njegovo kvantifikacijo stvar še ni opravljena. Samo organizirana po-

čitniška dejavnost je premalo, odločno premalo za sestavljeno organizacijo kot je Mercator. Vanjo se združujemo ali pa je bilo to tudi ponekod mimogrede že opravljeno, da zagotovimo enak družbeno ekonomski položaj vseh delavcev. To pa ni malo. Dogovor o enotnih osnovah in merilih o oblikovanju in koriščenju sredstev skupne porabe (do takih meril na področju osebnih dohodkov še zlepa ne bomo prišli), o stanovanjskih sredstvih skupne porabe je le delček tistega k čemer bi morali težiti vsi.

Lahko, da so to sanje malega Janezka o belem svetu, kajti Janez se ukvarja z »biznisom«. Vendar »biznis« so naložbe v človeka, v ljudi. Takšnih naložb pa je vse manj. Takšne investicijske politike se bojmo in se je sramujmo.

Kolikor so dvomi in kritike na račun prvih, ad hoc zgrajenih objektov upravičene, toliko bolj sta neopravičljiva naša zadržanost in mečkanje pri oblikovanju skupne politike na področju izenačevanja pa če hočete, tudi na področju »sindikalnih počitnic«. Vem, da se bo marsikdo vprašal kje so strokovne službe (Delovne skupnosti SOZD), ki morajo pobude iz temeljnih in delovnih organizacij registrirati, analizirati in izdelati ocene predlogov in pobud, ter pripraviti ustrezne rešitve. Del odgovora: prednost ima buisiness.

Pa prijetne počitnice!